Cuprins

Argument

Szondi susţinea că viaţa omului este influenţată de două alegeri cruciale: alegerea carierei şi cea a partenerului de viaţă. Dat fiind că alegerea carierei nu este legată de studiul nostru, ne vom centra pe alegerea partenerului. De ce avem nevoie de un partener de viaţă? Unii dintre noi fug de singurătate, alţii aleg să se căsătorească din dorinţa de a avea o anumită siguranţă financiară, alţii din conformism social şi alţii care aleg să-şi petreacă restul vieţii alături de persoana pe care o iubesc. Dar pe ce criterii ne alegem partenerul de cuplu? Cât de mult influenţează atractivitatea decizia noastră de a ne căsători sau nu cu cineva?

Întrucât frumuseţea stă în ochii privitorului, scopul nostru nu este acela de a vedea ce anume determină atractivitatea sau cum este aceasta influenţată de contextul social, ci cât de importantă este aceasta în alegerea partenerului de cuplu marital. Astfel, atractivitatea a fost definită ca fiind „concepţia unei persoane referitoare la aspectul fizic ideal, acela care oferă cel mai mare grad de plăcere simţurilor" (apud Hatfield, 2000). Dat fiind că membrii unui cuplu trăiesc într-un anumit context socio-cultural care-i influenţează în alegerile lor, am dorit să vedem care sunt efectele sociale ale atractivităţii. Persoanele atractive sunt favorizate, acest lucru datorându-se plăcerii pentru frumos, stereotipului „ce e frumos, e bun", dorinţei de asimilare a atractivităţii celorlalţi.

Dacă în societatea tradiţională, alegerea partenerului marital revenea părinţilor tinerilor ce aveau o vârstă potrivită căsătoriei, şi se făcea pe baza criteriilor socio-economice, în zilele noastre, alegerea partenerului revine tânărului. Până la decizia de a se căsători, un cuplu trece printr-o serie de stadii a căror depăşire influenţează decizia finală, aceea de a forma un cuplu conjugal. Cât de importantă este atractivitatea fizică între celelalte criterii care influenţează trecerea de la un stadiu la altul, este ceea ce dorim să cercetăm în acest studiu.

Între femei şi bărbaţi nu există doar diferenţe morfologice, ci şi psihologice. Aceste diferenţe îşi pun amprenta asupra nevoilor noastre şi, prin urmare, asupra comportamentelor pe care le iniţiem în scopul satisfacerii acestor nevoi. Dacă bărbaţii au nevoie de sinceritate, de înţelegere, de fidelitate şi iubire, femeile, în schimb, au nevoie de grijă, de înţelegere, devotament şi siguranţă.

În alegerea partenerului de cuplu marital folosim mai multe criterii. Care sunt acestea şi ce importanţă are fiecare, cât de mult ne influenţează un aspect fizic plăcut în decizia de a rămâne toată viaţa alături de o anumită persoană, sunt întrebările de la care a pornit cercetarea noastră. Cât de mult ne afectează frumuseţea când e vorba de decizii atât de importante cum e cea a unei căsătorii, într-un secol în care frumuseţea vinde aproape orice şi a devenit o adevărată obsesie pentru unii? Este ea mai importantă pentru bărbaţi decât pentru femei? Ştim cu adevărat care sunt aşteptările potenţialilor parteneri de la noi? Există studii (Buss, 1989) care arată existenţa unor criterii universale de alegere a partenerului, criterii de la care societatea spaniolă se abate într-o oarecare măsură. Am dorit să vedem în ce măsură criteriile de alegere a partenerului marital diferă de la populaţia românească la cea spaniolă.

Ne-am propus ca în vederea atingerii obiectivelor acestei cercetări, să testăm un număr de şapte ipoteze. Astfel, am dorit să vedem dacă în societatea noastră bărbaţii îşi doresc femei mai tinere şi invers, dacă atractivitatea este mai importantă pentru bărbaţi decât pentru femei, dacă ştim cu adevărat ce preţuieşte sexul opus la noi şi care care sunt diferenţele culturale (între români şi spanioli) în privinţa preferinţelor pentru anumite trăsături.

În continuare, vă invităm să ne însoţiţi în încercarea de a găsi răspunsurile la aceste întrebări care cu siguranţă vi le-aţi pus şi dumneavoastră la un anumit moment dat în viaţă.

Capitolul 1

Atractivitatea

1.1. Definirea conceptului

Atractivitatea fizică a fost definită ca reprezentând „concepţia unei persoane referitoare la aspectul fizic ideal, acela care oferă cel mai mare grad de plăcere simţurilor" (Hatfield şi Sprecher, 1986, apud Hatfield, 2000).

În general, primul lucru pe care îl observăm când întâlnim o persoană străină este aspectul fizic. Acesta se referă la cum e persoana respectivă îmbrăcată, dacă e curată sau nu, şi adesea implică o evaluare a atractivităţii ei fizice. Oamenii au tendinţa de a cădea de acord în privinţa atractivităţii unei persoane. Femeile ale căror chipuri sunt asemănătoare celor de copii, sunt percepute ca fiind atractive. De exemplu, fotografiile femeilor cu ochi mari şi depărtaţi, cu nasul mic şi cu bărbii fine, sunt percepute ca fiind atractive.

Începând cu Darwin (1871), antropologii au încercat să descopere standardele universale ce definesc atractivitatea. Pentru a prezice traiectoria selecţiei sexuale şi, în cele din urmă, a evoluţiei umane, trebuie să cunoaştem ce anume consideră oamenii atractiv din punct de vedere sexual. Observaţiile lui Darwin i-au convins pe cercetători de faptul că standardele frumuseţii sunt determinate de cultură şi că era inutil să se caute factorii determinanţi ai universalităţii acestora.

Recent, sociobiologii au reaprins speranţa punctării anumitor dimensiuni estetice universale prin intermediul unor teorii sociobiologice şi a unor tehnici de cercetare sofisticate. Într-un studiu promiţător, Langlois şi Roggman (1990) au găsit dovezi conform cărora raportul de aur de 1:1, 618 (phi) ar putea servi ca standard al atracţiei. Cu ajutorul unui software specializat, autorii au îmbinat fotografiile feţelor unor bărbaţi şi

femei, generând astfel o serie de compoziţii (feţe medii de bărbaţi şi de femei). Cei doi cercetători au descoperit că fotografiile rezultate în urma combinării feţelor, erau evaluate ca fiind mai atractive decât persoanele din pozele originale.

Sociobiologii au testat ipoteza conform căreia bărbaţii şi femeile preferă feţele ce combină inocenţa copilăriei cu sexualitatea coaptă a maturităţii. Alţi autori (Symons, 1979, apud Hatfield 2000) au sugerat că femeile şi bărbaţii ar trebui să fie atraşi de chipurile ce posedă trăsături asociate cu maturitatea, cu sexualitatea adultă (de exemplu, păr des, piele clară şi buze pline) sau cu puterea matură (pomeţi înalţi şi un maxilar ferm). Studii mai recente, arată că oamenii preferă feţele ce au atât ochi mari, nasul mic şi buze pline, cât şi un maxilar puternic (Cunningham, 1990, apud Hatfield 2000). Dacă aceste preferinţe vor deveni sau nu universal valabile, nu este incă cunoscut. Istoricii (Banner, 1983, apud Hatfield, 2000) ne reamintesc că în orice societate, standardele de frumuseţe se schimbă într-un ritm ameţitor.

1.2. Factori determinanţi ai atractivităţii fizice

Oricât de mult am vrea să credem că ne alegem prietenii în funcţie de frumuseţea lor interioară şi nu de aspectul lor fizic, există studii care ne demonstreaza contrariul. Prima impresie pe care ne-o formăm despre cineva se bazează pe informaţiile oferite de aspectul fizic, lucru care influenţeaza atracţia. Mult timp s-a sugerat că importanţa aspectului fizic în alegerea unei partenere este mai mare în cazul bărbaţilor decât în cel al femeilor, aceasta asigurând valorizarea personală şi socială a bărbatului ales, în timp ce pentru femei mai multă importanţă are statutul social şi economic al partenerului, chiar dacă în ultima vreme există din ce în ce mai multe femei independente economic şi cu o mai mare putere. Astfel, după cum afirmă şi psihologii evoluţionişti, femeile preferă parteneri mai în vârsta, iar bărbaţii femei mai tinere.

Hatfield şi Sprecher (1986) susţin că oamenii îşi aleg partenerii în funcţie de propria lor atractivitate. Nu căutăm parteneri cu mult mai atractivi întrucât ne este frică de posibilitatea de a fi respinşi, dar şi pentru a realiza un echilibru între parteneri. Acest lucru vine în sprijinul ipotezei potrivirii sau a perechilor asortate (assortative mating). În relaţiile stabile, cum e căsătoria, există motive să credem că impactul atractivităţii

fiecăruia dintre soţi depinde în mai mare măsură de cum se compară aceştia între ei, decât cum se compară cu anumite standarde absolute de frumuseţe. Mai exact, legătura dintre aprobarea socială şi accesul la parteneri alternativi. Discrepanţele dintre nivelurile de atractivitate ale partenerilor pot fi buni predictori ai satisfacţiei şi a comportamentului marital (Berscheid şi Walster, 1973, apud Karney, 2008). Astfel, se pare că soţiile atractive se comportă într-un stil mai constructiv cu soţii lor pe durata interacţiunilor de suport social, în timp ce soţii mai atractivi decât partenerele lor s-au purtat mai puţin pozitiv şi aveau un nivel mai scăzut de satisfacţie cu privire la mariajul lor. Atât barbaţii, cât şi femeile acţionează intr-o maniera mai constructivă în cadrul cuplului marital, atunci când soţia este mai atrăgătoare şi mai negativ, când soţul este mai atractiv decât soţia (Karney, 2008). După prima întâlnire, personalitatea îşi reprimeşte rolul cuvenit în formarea cuplului, dar „atractivitatea fizică continuă să aibă un efect nediminuat şi constant asupra atracţei romantice, cel puţin în decursul primelor întâlniri" (Platzer, 1985, apud Turliuc, 2004).

Studiile antropologice indică o serie de factori ce afectează atractivitatea unei persoane şi atracţia pe care o resimţim faţă de ea. Astfel, persoanele cu o simetrie facială şi corporală mai mare sunt percepute ca fiind mai atractive întrucât presupunem inconşient că ele sunt şi sănătoase (lipsa simetriei presupune existenţa unor malformaţii) şi cu un potenţial de reproducere ridicat.

Determinanţi ai atractivităţii fizice masculine :

1. Înălţimea şi ţinuta. Atracţia sexuală a bărbaţilor este influenţată, printre multe alte lucruri, de înălţimea acestora. Bărbaţii mai înalţi cu câţiva centimetri decât media şi cu o ţinută dreaptă sunt văzuţi că dezirabili. Femeile sunt mai receptive la o postură dreapta decât bărbaţii, deşi ambii o văd că fiind un element al frumuseţii; aceasta corelând cu preferinţa pentru bărbaţii care manifestă încredere în sine, putere fizică.

2. Fizicul. Muşchii sunt în general consideraţi o trăsătură atractivă a bărbaţilor, deşi o dezvoltare peste măsură a acestora nu e dezirabilă. Ca o regulă generală, muscularitatea, un indicator al sănătăţii, este atrăgătoare şi pentru că e un diferenţiator major între morfologia tipică a corpului masculin şi cel feminin.

3. Părul. Popularitatea stilurilor de tunsoare se schimbă constant, iar bărbaţii pot fi văzuţi ca fiind atractivi indiferent de forma părului. Uneori, culoarea părului poate fi un

factor al atractivităţii fizice. În unele culturi, părul de culoare blond sau roşcat este preferat, deşi aceste preferinţe depind de persoană. În alte societăţi, ca de exemplu Japonia, numai negrul este văzut că fiind potrivit, şi există exemple de elevi cu părul deschis la culoare sau şaten care au fost obligaţi de conducerea şcolii să-şi vopsească părul negru.

4. Structura facială. În societăţile vestice, femeile şi bărbaţii sunt de acord că o faţă cu pomeţi pronunţaţi şi cu maxilare puternice e atractivă. Aceştia sunt văzuţi că indicatori ai „personalităţii masculine". Aceste trăsături alături de o faţa uşor alungită pot spori masculinitatea şi astfel, bărbatul va părea mult mai atrăgător (Cunningham, 1990).

Determinanţi ai atractivităţii fizice feminine :

Determinanţii atractivităţii fizice feminine includ acele aspecte care etalează sănătatea şi capacitatea de reproducere şi de nutriţie. Acestea se referă la indici ai fertilităţii cum ar fi raportul talie-solduri, indicele de masă corporală (IMC) şi simetria facial

1. Raportul talie-şolduri. Cercetătorii au descoperit că raportul talie-solduri (RTS) e un factor semnificativ în evaluarea atractivităţii feminine. Femeile cu un RTS de 0,7 (circumferinţa taliei este 70% din circumferinţa şoldurilor) sunt evaluate de bărbaţi ca fiind cele mai atractive, indiferent de cultură. Imagini ale frmusetii care au avut un RTS în jurul a 0,7: Marilyn Monroe, Twiggy, Sophia Loren, Kate Moss şi Venus din Milo (Singh, 1993).

2. *Proporţia indicelui de masă corporală şi structura corpului.* Indicele de masă corporală (IMC) este un alt factor determinant al frumuseţii. Acest indice se referă la raportul dintre masa corporală şi structura corpului. Proporţia optimă a corpului este intrepretată diferit, în funcţie de cultură. Idealul vestic consideră optimă o masă corporală zveltă, subţire, suplă, în timp ce alte culturi consideră atrăgătoare o masă corporală dolofană, corpolentă. În ambele cazuri, regula aplicată în determinarea frumuseţii este indicele de masă corporală, şi aici vedem cum diferenţele culturale ale frumuseţii operează pe principiile universale ale evoluţiei umane (Tovée, Maisey, Emery şi Cornelissen, 1999).

2. *Simetria facială* influenţează mai mult atractivitatea facială decât caracteristica chipului de a fi unul mediu (fără trăsături extreme) (Grammer şi Thornhill, 1994).

Bărbaţii apreciază în primul rând fizionomia, apoi greutatea şi raportul dintre părţile întregului corp. Mărimea sânilor femeii pare mai puţin importantă, bărbaţii fiind mai atraşi de dimensiunile lor medii, decât de cele mai mari. Femeile în schimb consideră că cel mai important este ca partenerul lor să nu fie supraponderal şi abia apoi este luată în calcul fizionomia. Cea mai puţin atractivă la bărbaţi este burta proeminentă (Turliuc, 2004).

Indici universali ai frumusetii:

Prototipul ca frumuseţe. Pe lângă factorii bio-culturali, mai există şi alţi factori care determină atractivitatea fizică. Cu cât o faţă pare mai familiară, cu atât e mai înalt evaluată, acesta fiind un exemplu al efectului de expunere. Acest lucru poate fi verificat prin combinarea mai multor feţe şi obţinerea unei imagini compuse, amestecate (prin folosirea unui software de morphing). În urma studiilor s-a constatat că oamenii găsesc imaginea rezultată ca fiind familiară şi atractivă, şi chiar mai frumoasă decât feţele care au compus-o. O interpretare a acestui fapt constă în preferinţa oamenilor pentru un model prototip. Prototipul fetei şi trăsăturile ei sunt percepute ca simetrice şi familiare. Aceasta arată preferinţa oamenilor pentru ceea ce este familiar şi sigur, şi nu pentru lucrurile nefamiliare şi cu un potenţial de pericol. Criticii acestei interpretări punctează faptul că imaginile realizate cu ajutorul calculatorului au de obicei efectul de a şterge eventualele pete de pe piele, cicatricile, şi în general atenuează trăsăturile feţei (Grammer şi Thornhill, 1994).

Culoarea pielii. Un alt factor al atractivităţii este culoarea pielii cu spectrul ei de la nuanţe închise la nuanţe foarte deschise. Şi aici există diferenţe culturale: unele culturi preferă tonuri mai deschise, în timp ce altele prefera pielea bronzată sau închisă la culoare. În secolele 20-21 pentru populaţia vestică, pielea bronzată a fost şi este considerată foarte atractivă. O teorie explicativă a acestui lucru este aceea că pe parcursul secolului al XX-lea, a devenit posibil pentru cei cu venituri foarte mari să călătorească pe perioada iernii în ţările cu climat cald. Bronzul servea astfel ca dovadă a vacanţei şi, prin urmare, a devenit un simbol al statutului. Înainte însă de această modă,

pielea deschisă la culoare era preferată, fiind un semn distinctiv al celor rafinaţi sau a doamnelor care nu erau nevoite să muncească în aer liber.

1.3 Efecte sociale ale atractivităţii

Tendinţa de favorizare a frumuseţii: posibile cauze

Unul dintre motive este pur şi simplu, plăcerea pentru frumos. E mult mai plăcut să fii cu cineva al cărui aspect fizic este atrăgător. Dar, efectele atractivităţii fizice sunt mult mai complexe. În funcţie de ceea ce văd în exterior, oamenii tind să sară la a face concluzii referitoare la calităţile interioare ale persoanei vizate (Warner şi Sugarman, 1986, apud Brehm, 1990). Un puternic contribuabil la această tendinţă este cinematografia: „În filme, frumuseţea este inseparabilă de valoarea morală. Este o formă de idealism; ştim că este un lucru iraţional şi contrar dovezilor din viaţa reală, dar aderăm neajutoraţi la acest fenomen. Credem că actriţele şi actorii frumoşi ating cele mai mari înălţimi ale pasiunii şi compasiunii. Avem impresia că faţa distinsă a Gretei Garbo a fost urma fineţei ei." (Brehm, 1990).

Şi nu doar în filme. Într-o măsură remarcabilă, oamenii atractivi sunt percepuţi ca fiind persoane deosebit de bune care au înaintea lor un viitor strălucit. Aceasta suprageneralizare care porneşte de la aspectul fizic, este cunoscută ca fiind stereotipul „ceea ce e frumos e bun" (Dion, 1972, apud Brehm 1990). Acest stereotip oferă o a doua explicaţie a modului în care frumuseţea este favorizată. Dintre caracteristicile pozitive ce sunt asociate persoanelor atractive menţionăm: receptivitate şi căldură sexuală, amabilitate, putere, sensibilitate, interesant, sociabilitate, echilibru, caracter bun, are parte de întâlniri interesante. Viitorul oamenilor atractivi diferă de cel al celor neatractivi, în următoarele direcţii: mai mult prestigiu, căsătorii mai fericite, mai mult succes social şi profesional, abilităţi mai bune în căsătorie, vieţi mai realizate (Brehm, 1990).

Stereotipul conform căruia „ceea ce e frumos e bun" poate influenţa atracţia în două feluri. În primul rând, credinţa că cineva este la fel de bun pe cât e de frumos, dublează plăcerea de a fi cu persoana respectivă. În al doilea rând, Langlois (1986, apud Brehm, 1990) sugerează că stereotipul în discuţie poate produce un efect de expectanţă interpersonală. Astfel, cineva care crede că frumuseţea este asociată cu alte trăsături

dezirabile se poate purta pozitiv faţă de o persoană atractivă fizic, care poate răspunde acestui comportament prin dezvoltarea caracteristicilor aşteptate.

Sunt oamenii frumoşi mai buni în realitate? În general, nu. Persoanele frumoase nu pot pretinde că au mai mult talent sau mai multe calităţi decât oamenii cu un aspect fizic obişnuit (Hatfield şi Sprecher, 1986). Ce putem spune însă despre avantajele sociale acordate acestora? Este posibil ca experienţele sociale pozitive trăite de cei atrăgători să faciliteze dezvoltarea aptitudinilor sociale la aceştia (Chaiken, 1979, apud Brehm, 1990). Un avantaj în aria aptitudinilor sociale poate constitui o altă explicaţie a faptului că indivizii atractivi reuşesc să obţină răspunsuri mai pozitive din partea celorlalţi. E mult mai plăcută interacţiunea cu o persoană competentă social, decât cu un individ neadaptat.

Relatia dintre atractivitatea fizică şi competenţele sociale poate depinde şi de genul biologic. S-a cercetat această relaţie şi s-au constatat diferenţe semnificative între bărbaţi şi femei. Astfel, ipoteza conform căreia bărbaţii atractivi au competenţe sociale mai bune, s-a confirmat. Se pare că aceştia sunt mai încrezători social şi mai asertivi decât cei mai puţin atractivi. În schimb, în cazul femeilor, s-a observat o corelaţie negativă între atractivitatea fizică şi aptitudinile sociale. Femeile frumoase au mai puţină încredere şi asertivitate comparativ cu femeile cu un grad de atractivitate mai scăzut. Aceste rezultate sugerează că a fi frumos/frumoasă poate intensifica presiunea socială spre conformarea la stereotipurile rolurilor de gen, care presupun bărbatul activ şi femeia pasivă (Dion şi Stein, 1972, apud Brehm, 1990).

O altă explicaţie a tendinţei de favorizare a persoanelor atractive constă în *profitul social* ce poate rezulta din asocierea cu persoane frumoase. Este posibil ca oamenii să se simtă atraşi de indivizii frumoşi întrucât ei consideră că prin asocierea cu aceştia, strălucirea acestora se va reflecta şi asupra lor. Cercetările asupra acestei posibilităţi evidenţiază două tipuri de situaţii ce pot determina profitul sau pierderea în urma asociaţiei. Să ne gândim, de exemplu, la o situaţie în care două persoane sunt observate împreună. În acest caz putem vorbi despre *asimilare*. Oamenii cu o atractivitate medie sunt percepuţi a fi şi mai atractivi când se află în prezenţa unei persoane foarte frumoase şi mai puţin atractivi (decât sunt în realitate) când se află în prezenţa unei persoane relativ neatractive. Asimilarea are loc în cazul perechilor de indivizi ce aparţin aceluiaşi sex (Geiselmen, 1984, apud Brehm, 1990). În ceea ce priveşte perechile compuse din indivizi

de ambele sexe, regula rămâne valabilă doar în cazul bărbaţilor, aceştia fiind avantajaţi dacă sunt însoţiţi de o femeie foarte atrăgătoare. Evaluarea atractivităţii femeilor nu este afectată de aspectul fizic al bărbaţilor ce le însoţesc (Brehm, 1990).

Acum, să ne gândim la o situaţie în care observăm indivizii în mod separat, dar consecutiv. Concentrându-se asupra comparaţiilor indivizilor de acelaşi sex, cercetările referitoare la apariţiile secvenţiale au găsit un *efect de contrast* (Wedell şi col., 1987, apud Brehm, 1990). Atractivitatea percepută a unei persoane cu o frumuseţe medie, este în scădere atunci când persoana respectivă este văzută exact după un individ ce arată foarte bine. Dacă, în schimb, persoana cu o atractivitate medie este văzută imediat după o persoană relativ neatractivă, atunci nivelul prceput de atractivitate al primei persoane va fi mai înalt. Prin urmare, a fi în prezenţa oamenilor frumoşi ce aparţin aceluiaşi sex, poate fi văzut ca un truc: câştiguri simultane, dar pierderi secvenţiale. Pentru a captura din strălucirea celorlalţi, este obligatorie apariţia împreună (Brehm, 1990).

Nici una dintre cauzele menţionate nu explică independent tendinţa de favorizare, deşi toate îşi aduc contribuţia la înţelegerea fenomenului. La fel ca multe alte aspecte ale atracţiei puterea acestei tendinţe este variabilă. Să ne gândim la câteva diferenţe individuale în cadrul acestei tendinţe.

Este frumuseţea mai importantă pentru unii privitori?

Ce caracteristici ar trebui să aibă cel/cea cu care ţi-ar plăcea să te întâlneşti? Ce cauţi la un potenţial partener romantic? Răspunsurile pot varia în funcţie de gen. Când cercetătorii le-au pus subiecţilor astfel de întrebări, răspunsurile bărbaţilor au subliniat importanţa aspectului fizic al partenerei (Buss şi Barnes, 1986). Întrebarea e: sunt bărbaţii mai înclinaţi să favorizeze persoanele atractive? Nu chiar. După ce au întâlnit pe cineva, atât bărbaţii, cât şi femeile preferă ca partenerii lor să fie atrăgători (Walster şi col., 1966, apud Brehm, 1990). Femeile sunt la fel de receptive ca şi bărbaţii la aspectul fizic (Byrne şi col., 1970, apud Brehm, 1990). Din moment ce afirmaţiile femeilor contrazic ceea ce-şi doresc ele în realitate, este posibil ca această diferenţă (între ceea ce se spune şi ceea ce se doreşte în realitate) să se datoreze acceptabilităţii sociale a faptului de a admite că atractivitatea fizică contează. Bărbaţii se simt mai liberi să admită acest lucru, şi acţionează în consecinţă (Brehm, 1990).

Adevăratele avantaje şi dezavantaje ale frumuseţii

Deşi puterea frumuseţii poate varia de la un individ la altul, tendinţa de favorizare a posesorilor ei este reală. Oamenii frumoşi au un avantaj social semnificativ. Femeile frumoase au mai multe întâlniri romantice decât semenele lor mai puţin atractive (Reis şi col., 1980, apud Brehm, 1990). Bărbaţii atrăgători au mai mulţi prieteni de sex opus decât cei mai puţin arătoşi (G.L. White, 1980, apud Brehm, 1990). Atât bărbaţii, cât şi femeile cu un grad de atractivitate ridicat au raportat o viaţă sexuală mai activă (Curran şi Lippold, 1975, apud Brehm, 1990). De asemenea, persoanele atractive fizic se bucură de avantajele oferite de stereotipul „ce e frumos, e bun". Unii cercetători chiar au sugerat că datorită acceptării sociale pe care o experimentează indivizii frumoşi, aceştia sunt mai puţin expuşi riscului de a suferi de boli mentale, comparabil cu indivizii neatractivi fizic (Archer şi Cash, 1985, apud Brehm, 1990).

Date fiind toate aceste avantaje, este surprinzător faptul că atractivitatea fizică are un impact scăzut asupra optimismului şi a încrederii în sine a unei persoane atrăgătoare (Abbot şi Sebastian, 1981, apud Brehm, 1990). Viaţa actriţei Marilyn Monroe oferă un exemplu clasic al acestui puzzle psihologic. Deşi era considerată una dintre cele mai frumoase femei, aceasta suferea de anxietate generalizată şi de nesiguranţă (Summers, 1986, apud Brehm, 1990).

Una dintre posibilele explicaţii ale acestor efecte poate consta în felul în care indivizii atractivi fizic interpretează recompensele sociale pe care le primesc. Fiind sensibili la efectul pe care aspectul lor fizic îl are asupra celorlalţi, e posibil ca ei să nu creadă complimentele ce le sunt adresate (DePaulo şi col., 1987, apud Brehm, 1990). În urma unei cercetări realizate de Brenda Major (1984) împreună cu alţi specialişti, s-a observat că stima de sine a bărbaţilor şi femeilor foarte atractive poate fi similară cu cea a indivzilor neatractivi (Brehm, 1990).

Stereotipurile negative pot fi un alt motiv datorită căruia indivizii atractivi fizic nu sunt avantajaţi de tendinţa socială de favorizare a frumuseţii aşa cum ne-am aştepta noi. De exemplu, femeile frumoase sunt văzute ca fiind egoiste şi încrezute (Dermer şi Thiel, 1975, apud Brehm, 1990), iar bărbaţii atractivi ca având un nivel scăzut de inteligenţă (Byrne şi col., 1968, apud Brehm, 1990). Astfel, avantajele sociale ce revin indivizilor atractivi pot fi compensate de invidie şi chiar de ostilitate (Brehm, 1990).

De asemenea, indivizii atractivi ar putea simţi o presiune mare de a-şi menţine aspectul fizic plăcut. În prezent, astfel de presiuni sunt îndreptate, în special, în direcţia măsurilor corporale. Deşi atât aspectul feţei, cât şi cel al corpului contribuie la perceperea atractivităţii, un corp neatractiv pare a fi o tară mai semnificativă comparativ cu o faţă neatrăgătoare (Brehm, 1990). O astfel de importanţă acordată corpului a condus la un accent mărit pus pe nutriţie şi pe activitatea fizică. Din păcate există şi consecinţe negative ale acestui fenomen. Vedem tineri bărbaţi care în loc sa „tragă de fiare" preferă sa se îndoape cu steroizi (substanţe ce ajută la creşterea masei musculare) şi fete (dar şi femei) ce suferă de „mania supleţii", devenind anorexice sau bulimice (Brehm, 1990).

Punând în balanţă avantajele şi dezavatajele atractivităţii, apare problema efectelor pe termen lung. Sunt oamenii frumoşi mai fericiţi? Pentru a răspunde la această întrebare, Ellen Berscheid (1972) a comparat atractivitatea fizică a unui lot de studenţi (pe baza fotografiilor din anuar) cu realizările atinse când aveau 50 de ani. S-a constatat o relaţie foarte slabă între aspectul din tinereţe şi fericirea de mai târziu. Deşi cei care pe parcursul facultăţii erau foarte frumoşi, au avut mai multe şanse de a se căsători, aspectul lor fizic nu a influenţat satisfacţia lor maritală şi nici cea vizând viaţa în general (Brehm, 1990).

Potrivirea dintre noi

David Buss (1988, apud Brehm 1990) susţinea că selecţia naturală favorizează atractivitatea fizică la femei şi calităţile necesare succesului economic în cazul bărbaţilor. Femeile au nevoie de un bărbat puternic care să le poată oferi resursele necesare pentru a avea grija de copii. Astfel, potrivirea optimă ar fi între o femeie tânără şi frumoasă şi un bărbat mai în vârstă şi puternic. Conform unui studiu realizat de acelaşi autor (Buss, 1988, apud Brehm, 1990) în privinţa celor mai eficace comportamente de atragere a unui partener, dintr-o listă de 101 astfel de acţiuni, zece astfel de acţiuni selectate au avut un grad mare de unanimitate pentru ambele sexe: simţul umorului, empatie, îngrijirea aspectului fizic, comportamentul manierat, petrecerea timpului împreună, duşul zilnic, menţinerea formei fizice pentru a avea un aspect sănătos, oferirea ajutorului, îmbrăcarea hainelor la modă.

Similaritatea în atractivitatea fizică

Ati observat vreodată felul în care reacţionează oamenii faţă de cuplurile formate dintr-un partener atrăgător şi unul urât? Unii sunt pur şi simplu nedumeriţi, în timp ce alţii fac comentarii răutacioase. Astfel de reacţii sugerează faptul că se aşteaptă ca indivizii să prefere ca parteneri, persoane al căror nivel de atractivitate să le fie similar. Conform ipotezei potrivirii (matching hypothesis), oamenii sunt atraşi şi formează relaţii cu cei ce le sunt similari în anumite caracteristici, ca de exemplu, atractivitatea fizică. Există dovezi ce susţin potrivirea în ceea ce priveşte atractivitatea în cazul cuplurilor, a celor logoditi, a celor ce trăiesc în concubinaj şi a celor căsătoriţi (Critelli şi Waid, 1980, apud Brehm, 1990). Nivelele similare de atractivitate au fost asociate cu progresul realizat de cei doi parteneri în etapele iniţiale ale formării cuplului. Cuplurile ale căror nivele de atractivitate erau asemănătoare, comparativ cu cele ale căror nivele erau disimilare, aveau mai multe şanse de a forma o relaţie mai profundă, iar dragostea lor să sporească în timp (White, 1980, apud Brehm, 1990). În schimb, pentru cuplurile conjugale, calitatea relaţiei nu a fost pusă în legătură cu similaritatea atractivităţii celor doi parteneri (idem).

Iniţial, similaritatea facilitează atracţia, astfel că primele întălniri dintre persoane similare conduc la continuarea contactului. Mai târziu, similaritatea întăreşte ataşamentul, iar legăturile ocazionale se transformă în angajamente serioase. Partenerii implicaţi sunt deja potriviţi, deci atractivitatea similară nu mai influenţează calitatea relaţiei lor (Brehm, 1990). Ce se întâmplă însă dacă asemanarea lor se află în declin? Ce se întâmplă dacă unul dintre parteneri devine mai atractiv sau mai neatractiv pe măsură ce ambii parteneri îmbătrânesc? Ar putea schimbările aspectului fizic să reîmprospăteze puterea nepotrivirii fizice şi astfel să deterioreze chiar şi o relaţie puternică, de lungă durată?

În cadrul unui studiu a fost analizat impactul similarităţii atractivităţii fizice asupra problemelor sexuale la cuplurile conjugale (Margolin şi White, 1987, apud Brehm, 1990). S-a constatat că cea mai mare incidenţă a dificultăţilor sexuale (lipsa interesului, nefericirea, infidelitatea) se afla în rândul soţilor ce-şi percepeau soţiile ce pierzând din frumuseţea aspectului fizic, în timp ce atractivitatea lor era încă bine conservată. Pe măsură ce similaritatea în atractivitate era perceputa ca scăzând, numărul raporturilor

soţilor, privind problemele sexuale, au crescut. Similaritatea percepută a atractivităţii fizice nu a fost însă pusă în legătură cu raporturile soţiilor legate de dificultăţile sexuale.

1.4. Sinteză:

- atractivitatea fizică: concepţia unei persoane referitoare la aspectul fizic ideal, acela care oferă cel mai mare grad de plăcere simţurilor
- discrepanţele dintre nivelurile de atractivitate ale partenerilor pot fi buni predictori ai satisfacţiei şi ai comportamentului marital
- simetria facială şi corporală sporeşte atractivitatea
- determinanţi ai atractivităţii fizice masculine:
  - înălţimea şi ţinuta
  - fizicul
  - părul
  - structura facială
- determinanţi ai atractivităţii fizice feminine:
  - raportul talie-şolduri
  - proporţia indicelui de masă corporală şi
  - structura corpului
  - simetria facială
- favorizarea persoanei atractive:
  - "ceea ce e frumos, e bun"
  - profitul social
  - avantaje sociale
- dezavantajele frumuseţii:
  - interpretarea recompenselor sociale
  - stereotipurile negative
  - presiune mare în sensul menţinerii aspectului fizic plăcut.

Capitolul 2

Cuplul marital

2.1. Cuplul conjugal – de la tradiţional la modern

De la societăţile tradiţionale până la cele moderne, alegerea partenerului conjugal ca act decizional personal a parcurs drumul unor lungi metamorfoze. Criteriile optime ale opţiunii maritale s-au schimbat în consecinţă, de la cele de tip raţional, aproape exclusiv socio-economic şi normativ, la cele de tip socio-afectiv şi în special sexual-afectiv. Evoluţia mentalităţilor şi ansamblul normelor morale transferă decizia în ceea ce priveşte viaţa personală pe umerii tânărului. În societatea modernă, nu numai că nimeni nu consimte să-şi lase părinţii să facă alegerea viitorului soţ, dar orice „calcul” în această problemă este considerat a fi ruşinos, blamabil (I. Mitrofan, 1994).

Expectaţiile cuplurilor, în strânsă legătură cu motivaţiile alegerii parteneilor s-au schimbat şi ele. Astfel, satisfacţia sexuală poate fi obţinută şi în afara căsătoriei, copiii nereprezentând scopul fundamental în viaţa multor oameni, iar numărul mare al femeilor angajate profesional desfiinţează argumentul economic. Odată cu egalizarea statutului social, femeile şi-au schimbat radical expectaţiile şi raţiunile pentru căsătorie. Ele aşteaptă astăzi prietenie, respect, iubire, susţinere emoţională, companie, satisfacţie sexuală, libertatea de a tinde şi de a se bucura de o carieră profesională. Prin urmare, căsătoria în contemporaneitate se bazează pe trei mari piloni:

- Intimitate sinceră cu beneficiarul unei mutuale gratificaţii
- Companie
- Autorealizarea prin egalitate (Mitrofan, 1994).

Femeia aflată la vârsta mariajului are o conştiinţă de sine mai amplă decât bărbatul. Bărbatul nu se poate baza decât pe o cunoaştere completă a lui şi a celorlaţi, ceea ce

înseamnă că el nu se poate lămuri suficient asupra propriilor lui motivaţii. Hotărârea bărbatului de a se căsători este mânată în special de motivaţii inconştiente, ceea ce înseamnă că alegerea nu este liberă (alegerea liberă fiind cea luată conştient). Factorii inconştienti ce favorizează sau complică alegerea partenerului pot fi de natura personală sau generală. Factorul ce influenţează în mod inconştient este gradul în care este legat de părinţi, tânărul raportându-se la relaţia lui cu mama şi tânăra la relaţia ei cu tata. Fiecare bărbat poartă cu sine imaginea eternului feminin (anima) şi fiecare femeie poartă în interior imaginea înnăscută a bărbatului (animus). Animusul caută să raţioneze, în timp ce anima are un caracter erotico-emoţional. Iubirea devine acea alchimie psihologică prin care cei doi reuşesc să devină unul (Jung, 1994).

Care sunt motivaţiile conştiente şi inconştiente care explică alegerea partenerului? Cercetările sociologice şi psihologice s-au concretizat în multiple „teorii ale alegerii maritale", dintre care cele mai cunoscute rămân teoria psihanalitică a lui Freud, teoria asemănării a lui Mowrer, teoria nevoilor complementare a lui Winch, teoria instrumentală a lui Center, teoria filtrului a lui Kerckoff şi Davies, teoria stimul-valoare a lui Murstein. Criteriile alegerii soţului sunt dintre cele mai diverse, primele sesizate fiind cele psihomorfologice. Astfel, înca din 1902-1903, Pearson a făcut constatarea că persoanele de talie ridicată sau de talie redusă, au tendinţa de a se căsători între ele mai adesea decât la întâmplare (Mitrofan, 1989). Alegerea soţului pare să fie în majoritatea cazurilor după principiul similarităţii fizice sau intelectuale. În acest sens, s-a remarcat frecvenţa asemănărilor între soţi în ceea ce priveşte forma mâinilor, lungimea antebraţelor, a degetelor, culoarea ochilor, părului sau pigmentaţia părului. S-a observat, de asemenea, că este frecvent mariajul între persoane cu deficienţe asemănătoare: surdo-muţii se căsătoresc, de obicei, între ei, la fel şi indivizii atinşi de tulburări nevrotice. Căsătoriile asortative sunt motivate cel mai frecvent de reproiectarea şi retrăirea conflictelor oedipene nerezolvate, pe baza trasferului şi prelungirii acestora din triunghiul oedipian de origine în propriul mariaj. În ceea ce priveşte aptitudinile intelectuale, se remarcă adesea că persoanele care au dispoziţii similare (de exemplu, pentru muzică) ajung să se căsătorescă (Mitrofan, 1989). A Girard (1971, apud, Mitrofan, 1989) insistă asupra importanţei similitudinii factorilor geografici, sociali şi culturali care determină alegerea

partenerului de viaţă. Există o tendinţă de unire a partenerilor maritali pe criteriul concordanţei nivelului de instrucţie, profesiunii şi apartenenţei la acelaşi mediu.

La întrebarea „de ce se căsătoresc oamenii”, J.C Coleman indica mai multe raţiuni pentru căsătorie:

- compatibilitatea sexuală
- fuga de singurătate
- nevoia de prieten, tovarăş de viaţă
- siguranţa financiară
- fuga de constrângerile parentale
- dorinţa de a fi important pentru cineva.

Mulţi oameni se căsătoresc datorită existenţei atracţiei fizice sau doar pentru a se conforma obiceiului. Alţii se căsătoresc de dragul aventurii sau pentru că văd căsătoria ca pe o garanţie sigură de moralitate. În funcţie de motivaţia maritală, putem distinge mariaje precoce, tardive, disproporţionale, în extremis (cu persoane aflate în pericol de moarte), temporare, din interes sau de convenienţă. Într-o cercetare pe populaţia românească, Oana Jugulescu (apud Mitrofan, 1994), plecând de la ipoteza că motivaţia maritală se converteşte în motivaţie de menţinere a cuplului, a ajuns la o serie de constatări interesante. Cinci tipuri de motivaţii maritale au fost menţionate de persoanele intervievate:

1. dorinţa comună de a-şi continua viaţa şi evoluţia într-un mod satisfăcător (51,5%)
2. conformism social (36,3%)
3. depăşirea situaţiei prezente (6%)
4. satisfacţia actuală (3%)
5. credinţa că-şi vor asigura un viitor sigur (3,2%)

În acest context, sunt semnificative diferenţele dintre sexe. Femeile, spre deosebire de bărbaţi, îşi raportează decizia maritală la satisfacţia actuală şi asigurarea pentru viitor. Este posibil ca femeile să fie mai insecurizate, căutând să cedeze partenerului o parte din responsabilităţile şi grijile personale. Este posibil ca şi în cazul bărbaţilor să existe astfel de motive, dar aceştia le reprimă mai mult decât femeile sau nu le recunosc. Deşi majoritatea bărbaţilor susţin că se căsătoresc pentru a se conforma normelor sociale,

există un procent destul de mare care se referă la dorinţa de a-şi continua viaţa şi evoluţia personală în cuplu, într-un mod satisfacător atât pentru ei cât şi pentru partenerele lor (Mitrofan, 1994).

2.2. Formarea şi dezvoltarea cuplului

Selectarea perechii

Nu există un loc unde oamenii să-i dorească pe toţi membrii sexului opus în aceeaşi măsură. Peste tot, unii potenţiali parteneri sunt preferaţi, în timp ce alţii sunt respinşi. Oamenii nu-şi doresc întotdeauna implicarea presupusă de o relaţie de lungă durată. Femeile şi bărbaţii caută uneori în mod deliberat o legătură temporară sau o scurtă aventură. Iar când acest lucru se întâmplă, preferinţele lor se schimbă, uneori în mod dramatic. Una dintre deciziile cruciale ale oamenilor, cu privire la selectarea partenerului, constă în clarificarea a ceea ce caută: un partener temporar sau unul de lunga durată. Strategiile sexuale folosite depind de această decizie (Buss, 2003)

Atragerea perechii

Oamenii care au caracteristici dezirabile sunt la mare căutare. Dar simpla apreciere a calităţilor lor nu e suficientă. Următorul pas constă în a concura cu succes pentru un partener dezirabil. Bărbaţii care eşuează în a atrage femeile riscă să fie marginalizaţi sau chiar scoşi din lupta umană pentru împerechere. Competiţia dintre femei, deşi nu la fel de violentă ca cea dintre bărbaţi, face parte din sistemul uman de împerechere. Tacticile folosite atât de femei, cât şi de bărbaţi în cadrul competiţiei pentru atragerea unui partener dezirabil, sunt adesea dictate de preferinţele sexului opus. Cei care nu posedă caracteristicile dorite de celălalt sex, riscă să rămână în afara dansului împerecherii (idem).

Păstrarea partenerului

Păstrarea partenerului este o altă problemă adaptativă. Partenerii noştri pot continua să fie atrăgători pentru rivali,iar aceştia pot distruge toate eforturile noastre depuse pentru atragerea, curtarea şi implicarea într-o relaţie. Mai mult, partenerul poate fi dezamăgit de eşecul celuilalt de a-i realiza neavoile şi preferă pe cineva nou apărut, mai proaspăt, mai fascinant sau mai frumos. Partenerii odată câştigaţi, trebuie păstraţi.

În trecutul nostru, bărbaţii care erau indiferenţi la infidelitatea sexuală apartenerelor lor riscau să-şi compromită paternitatea. Riscau să investească timp, energie şi efort în copii ce nu erau ai lor. Femeile în schimb, nu au riscat niciodată punerea la îndoială a maternităţii lor, ele fiind întotdeauna sigure 100% că pruncul pe care-l purtau în pântece era al lor. Dar o femeie cu un soţ afemeiat risca pierderea resurselor lui, a implicării şi investiţiei lui în copiii ei (idem).

Pentru a stabili o relaţie intimă cu o altă persoană este necesară atingerea unei intimităţi fericite şi adecvate cu propria noastră persoană. Această intimitate cu noi înşine presupune cunoaşterea propriului nostru corp şi o cunoaştere psihologică. Ea implică capacitatea de a ne simţi bine în propriul nostru corp, de a-l cunoaşte, de a-l respecta şi iubi; de asemenea, este important să acceptăm felul nostru de a gândi, de a fi şi de a reacţiona, tarele şi calităţile noastre, şi astfel să ne atingem ţintele şi să ne dezvoltăm.

Definiţii şi teorii ale atracţiei interpersonale

Diada amoroasă are la bază influenţe de ordin psihologic (simpatie) şi de ordin moral (principiile morale pe care dorim să le găsim la celălalt). Aceste „forţe psihomorale" (Enăchescu, 2002, apud Turliuc, 2004), sunt cele *de atracţie* (simpatie, dorinţă, interes, iubire), care intervin mai ales în constituirea cuplului, şi *de menţinere* (susţinere reciprocă, încredere, acceptare, toleranţă) implicate de dezvoltarea intimităţii cuplului.

Psihologii sociali au definit *atracţia* ca fiind un *„ansamblu de stări afective, prin emoţiile şi sentimentele puternice care motivează şi angajează individul în continuarea relaţiei"* (Turliuc, 2004). Atracţia interpersonală are trei componente: componenta cognitivă, afectivă şi comportamentală. *Componenta cognitivă* presupune percepţia competenţei persoanei faţă de care suntem atraşi, aprecierea faptului că avem credinţe similare sau evaluarea capacităţii sale de a ne recompensa. *Componenta afectivă* se referă la valoarea acordată calităţilor partenerului, la plăcerea provocată de recompensele primite şi la „dragostea la prima vedere". *Componenta comportamentală* include setul nostru de reacţii (voluntare şi involuntare) faţă de respectiva persoană, dorinţa de a o sprijini şi cuvintele pe care le folosim când suntem puşi în situaţia de a o descrie cuiva (Turliuc, 2004).

A. Lott şi B. Lott (1974) sugerau că suntem atraşi de persoanele a căror prezenţă ne furnizează recompense (apud Brehm, 1990). O persoană ne poate *recompensa* prin faptul că ne susţine, ne acordă atenţie, prin trăsăturile sale plăcute (frumuseţe, inteligenţă, umor), printr-o serie de recompense externe persoanei (bani, statut, informaţii). Aceiaşi cercetători apreciau că atracţia poate fi explicată şi prin asociaţiile de asemănare, de contiguitate sau contrast. Prin urmare, putem fi atraşi de o persoană pe care o asociem cu experienţe plăcute chiar şi in lipsa recompenselor directe.

Byrne (1971) susţinea că ambele mecanisme menţionate (recompensa directă şi atracţia prin asociere) pot fi explicate printr-un singur factor: întărirea afectului. *Modelul întăririi afectului* susţine că sentimentele pozitive trăite în prezenţa unei persoane, sporesc atracţia resimţită faţă de aceasta, în timp ce afectele negative scad atracţia. În urma cercetărilor realizate, Byrne a ajuns la concluzia că suntem atraşi în special de cei cu atitudini similare cu ale noastre (Turliuc, 2004).

Heider (1958) a propus *teoria echilibrului*. Conform acesteia, oamenii caută consistenţa sau echilibrul dintre gândurile, sentimentele şi relaţiile lor sociale. Dacă între doi parteneri există un schimb de recompense echilibrat, atunci acest schimb este perceput ca fiind atractiv şi plăcut (idem).

Formarea cuplului este un proces desfăşurat în timp, ce include atât evaluări afective, cât şi decizii raţionale. Motivaţiile iniţiale ale opţiunii maritale (atât cele socio-culturale, cât şi cele afectiv-senzitive) „numai în măsura în care se transformă ulterior în motive ale coexistenţei de tip familial, în adevărate surse de regenerare a capacităţilor de ‹‹acţiune›› şi de ‹‹devenire›› maritală, ele pot fundamenta dragostea ca mod de cunoaştere şi dezvoltare a fiinţei umane, deci pot condiţiona implicit satisfacţia maritală” (Mitrofan, 1994).

Variabilele atracţiei interpersonale

Cu cât este mai îndelungată perioada de curtare, cu atât mai mult timp au celelalte voci de a se exprima. Ceea ce un bărbat consideră atractiv la o femeie, reprezintă caracteristici care denotă sănătatea. Pentru ochiul bărbătesc, curbele moi, rotunjite sunt sinonime cu sănătatea, dar accentuarea acestora nu duce la o atractivitate mai mare a femeii. Femeile sunt atrase de semnele de sănătate la fel ca bărbaţii, ele reacţionând la muşchi, dar nu la musculatura exagerată tipică culturiştilor. De asemenea, personalitatea

este importantă. A avea simţul umorului şi a fi grijuliu, iubitor, demn de încredere şi spiritual, reprezintă trăsături mai importante decât aspectul fizic şi statutul (Prior şi O'Connor, 2006).

Atracţia şi îndrăgostirea sunt rezultatul dinamicii complexe inconştiente, dar cunoaşterea raţională a particularităţilor partenerului intervine şi modelează atracţia, iubirea şi decizia de a forma o pereche pe termen lung.

1. *Proximitatea fizică* asigură oportunitatea interacţiunilor, iar aceasta conduce la familiaritatea cu obiceiurile şi preferinţele celorlalţi. Motive pentru care proximitatea produce simpatia reciprocă: a. când două persoane se întâlnesc, iar schimburile lor sunt plăcute, dorinţa de a se revedea este întărită; b. existenţa elementelor comune conduce la tendinţa de a crede în simpatia reciprocă; c. aşteptarea de a ne întâlni şi vorbi cu cineva măreşte posibilitatea de a simpatiza respectiva persoană (Turliuc, 2004).
2. *Calităţile fizice ale persoanei stimul.* Hatfield şi Sprecher (1986) apreciau că atât femeile, cât şi bărbaţii îşi aleg partenerii în funcţie de atractivitatea lor fizică. Conform cercetărilor realizate, persoanele cu o simetrie facială şi corporală mare apar ca fiind atractive. Conform unui studiu realizat de Buss (2008), femeile care sunt considerate atractive din punct de veder fizic, îşi menţin standardele ridicate, aşteptând ca pe lângă aceste calităţi fizice, bărbatul să dispună şi de anumite calităţi psihice şi materiale. Doar posesorii unor însuşiri foarte variate le-ar putea atrage atenţia femeilor frumoase.
3. *Similaritatea.* Acest criteriu a fost studiat de *teoria homogamică* care susţine că formarea cuplului şi a căsătoriei are loc între doi parteneri cu trăsături asemănătoare (caracteristici socio-culturale: originea socială, nivelul de educaţie, apartenenţa etnică şi religioasă, principii morale). Sociologii consideră că relaţiile „cuplurilor asortate" sunt mai durabile comparativ cu cele heterogamice. Psihologii consideră că este mai potrivit să vorbim despre *homofilie* sau despre o *tendinţă de a ne plăcea aceleaşi lucruri* (Turliuc, 2004). Cercetări diverse arată că există o tendinţă mai mare spre „devitalizare" şi aplatizare în cazul căsătoriilor bazate pe similaritate psihologică, în cadrul acestora, în perioada de început a „iubirii totale", între cei doi parteneri producându-se o puternică identificare.

Mowrer leagă evoluţia pozitivă a mariajului de similitudinea stilurilor de viaţă ale celor doi soţi. Alături de teoria asemănării, alegerea partenerului mai este explicată şi prin teoria complementarităţii, al cărui promotor este R.Winch, care consideră că la nivelul cuplului apar „nevoi complementare", fiecare partener apreciind în celălalt ceea ce nu găseste în sine. Umilii, respectuoşii vor fi atraşi de ambiţioşi, naturile supuse de cele care aspiră să domine (Mitrofan, 1989). Similaritatea socio-economică şi socio-culturală explică în mare măsură şansa alegerii maritale, dar nu justifică suficient actul decizional. Factorul psihologic şi fizic par a avea o pondere tot mai importantă în încheierea unei căsătorii. (Mitrofan, 1994).

În concluzie, variabilele interpersonale ce determină şi sporesc atracţia sunt:

- aprobarea reciprocă a îndrăgostiţilor;
- experienţele anterioare reuşite;
- existenţa atitudinilor similare cu privire la probleme;
- presupunerea asemănării atitudinilor şi a trăsăturilor de personalitate a celor doi parteneri.

4. *Complementaritatea.* Această variabilă este studiată de teoria heterogamiei care explică formarea cuplurilor premaritale şi maritale compuse din persoane cu caracteristici socio-culturale diferite. Una dintre variantele acestei teorii este cea a complementarităţii trebuinţelor, propusă de Winch (1958). Autorul acestei teorii a demonstrat că fiecare partener este atras de celălalt în măsura în care acesta are o nevoie complementară cu a sa (Turliuc, 2004). Cuplurile maritale formate prin complementaritate, deşi sunt mai dinamice în evoluţie, nefiind lipsite de crize mai mici sau mai mari de interadaptare, au o longevitate mai mare, oferind partenerilor mai multe ocazii de a se bucura unul de celălalt, de a-şi fi necesari mereu. Principul alegerii şi mai ales al coevoluţiei maritale (deci implicit al şansei partenerilor de a rămâne împreună cât mai mult timp) pare să fie mai curând cel al „complementarităţii" celor două personalităţi care se iubesc, evident în cadrul mai larg al unei similarităţi socio-culturale (mediu, nivel de pregătire, statut socio-profesional) (Mitrofan, 1994).

5. *Compatibilitatea.* Criteriul compatibilităţii a fost definit de Blood (1962) ca fiind

acordul caracteristicilor individuale dintr-un cuplu în care beneficiile sunt mutuale. Compatibilitatea rezultă din similaritatea caracterială, a nevoilor sexuale, a valorilor, din complementaritatea celorlalte nevoi, a rolurilor sexuale, maritale, temperamentale. Reuşita conjugală este direct proporţională cu gradul de compatibilitate.

6. *Filtrele* se referă la trecerea partenerului printr-o serie de „site" tot mai fine pentru a-i evalua calităţile şi compatibilitatea. Exista o serie de stadii ce necesită a fi parcurse înaintea luării deciziei de permanentizare a relaţiei. Kerckhoff şi Davis (1962) au identificat trei astfel de etape: 1. alegerea în funcţie de similaritatea socială şi de clasă; 2. valori comune; 3. complementaritatea trebuinţelor. Tennov (1979) a explicat îndrăgostirea prin intermediul a două stadii: 1. admiraţia faţă de o anumită persoană şi 2. atracţia sexuală (Turliuc, 2004).

Teorii referitoare la iubire

1. *Teoria ritualului.* Este o teorie de sorginte sociologică, autorii ei, Goffman (1967) şi Collins (1975), considerând iubirea ca un ritual de mare intensitate, ce include o serie de elemente: - îi aduce faţă-n-faţă pe cei doi parteneri

- facilitează focusarea atenţiei asupra unor obiecte sau activităţi comune şi ignorarea celorlalţi
- promovează împărtăşirea unei stări emoţionale ce se dezvoltă ca un proces ritual
- produce un simbol încărcat emoţional, ce reprezintă apartenenţa la cuplu (simbolurile iubirii: inima, inelul de logodnă şi verighetele, cadourile pe care şi le fac cei doi îndrăgostiţi) (Turliuc, 2004).

2. *Teoria feministă.* Cercetătoarele feministe susţin că iubirea implică pierderea oricărei oportunităţi de a avea o carieră şi plasarea femeii într-o poziţie subordonată bărbatului. Conform acestei perspective, bărbaţii asociază relaţia diadică cu sexul, iar femeile subevaluează tocmai acest element al relaţiei, asociind partenerul cu ataşamentul emoţional şi cu intimitatea. Reprezentantele acestei teorii recunosc însă că iubirea presupune pasiune sexuală, idealizare romantică, afecţiune, prietenie şi altruism. Ele susţin că iubirea matură se poate dezvolta doar între două persoane mature din punct de

vedere psihologic (de vârste diferite), ambele fiind dispuse să-şi ofere sprijinul, afecţiunea şi acordându-i partenerului o anumită autonomie (idem).

3. *Teoria schimburilor sociale echitabile*. Relaţiile apropiate funcţionează optim atunci când ambii parteneri consideră că au realizat un „schimb echitabil”, că ceea ce au obţinut este satisfăcător comparabil cu ceea ce au oferit (Berschied, 1985, apud Turliuc, 2004). Deşi cei doi parteneri nu oferă aceleaşi lucruri, schimburile trebuie să fie aproximativ egale. Un bărbat care simte că poate găsi mai uşor noi partenere comparativ cu iubita sau prietena lui, va avea tendinţa de a părăsi relaţia. De asemenea, o femeie care are mai multe oportunităţi decât partenerul ei pentru că este mai atrăgătoare, va fi motivată să iasă din această relaţie. Pentru satisfacţia sau insatisfacţia cuplului este foarte important nivelul de compatibilitate dintre cei doi parteneri (Turliuc, 2004).

2.3. Sinteză:

- raţiuni pentru căsătorie:
  - compatibilitate sexuală
  - fuga de singurătate
  - nevoia de un prieten, tovarăş de viaţă
  - siguranţa financiară
  - fuga de constrângerile parentale
  - dorinţa de a fi important pentru cineva

- tacticile folosite atât de femei cât şi de bărbaţi în cadrul competiţiei pentru atragerea unui partener dezirabil sunt dictate de preferinţele sexului opus

- teorii ale atracţiei interpersonale:
  - teoria recompenselor (Lott, 1974)
  - modelul întăririi afectului (Byrne, 1971)
  - teoria echilibrului (Heider, 1958)
- variabilele atracţiei interpersonale: proximitatea fizică, calităţile fizice ale persoanei stimul, similaritatea, complementaritatea, compatibilitatea, filtrele
- teorii ale iubirii:
  - teoria ritualului (Goffman, 1967, Collins, 1975)
  - teoria feministă
  - teoria schimburilor sociale (Berschied, 1985)

Capitolul 3

Diferenţe de gen

3.1. Sex versus gen

Cele două noţiuni de „sex”, respectiv de „gen” sunt foarte des utilizate, mulţi dintre noi nefăcând o diferenţiere corectă între cele două. E important să definim termenii pentru că astfel stabilim graniţele fenomenului discutat şi indicăm perspectiva din care l-am privit. Pentru a evita orice confuzie, am preferat să menţionăm semnificaţia acestora.

Conform *Journal of Social and Personal Relationships* termenul de „sex” face referire la o distincţie biologică între femei şi bărbaţi şi la comportamentele erotice ale acestora, în timp ce conceptul de „gen” se referă la diferenţele sociale, psihologice şi culturale corepunzătoare sexului bologic (Canary, 1998). Primul concept implică registrul biologic: cromozomii, organele sexuale externe si cele interne, starea hormonală, caracterele secundare, creierul. Al doilea termen se referă la o dispoziţie psihologică al cărei posesor este motivat să considere că este masculin sau feminin şi dispus să-şi asume rolul specific de gen. Cu toate specificaţiile, această terminologie nu este standardizată, mulţi cercetători substituind cele două noţiuni una alteia (Turliuc, 2004).

3.2. Biologia diferenţială a sexelor

Polimorfismul genetic (diferenţele dintre sexe şi cele dintre indivizi) presupune în acelaşi timp asemănare şi diferenţiere.

Deşi numărul nou-nascuţilor de sex masculin este mai mare decât al celor de sex feminin, mortalitatea masculină este mai frecventă. Astfel, dacă în jurul vârstei de 50 de

ani, raportul dintre cele două sexe este aproximativ egal, treizeci de ani mai târziu, balanţa supravieţuirii înclină în favoarea femeilor.

Daltonismul, anemia hemolitică, miopatiile (afecţiunile nervoase care conduc la atrofierea musculară), deficienţa imunoglobinelor, hemofilia sunt boli ce apar cu predilecţie în rândul bărbaţilor.

Sexualitatea diferită a barbaţilor şi femeilor este explicabilă din punct de vedere fiziologic şi social. Din prima perspectivă, drumul de parcurs spre excitaţie şi orgasm este mai scurt în cazul bărbaţilor şi mai complex la femei. Din prisma socialului, sexualitatea fiecăruia este influenţată de normele interiorizate prin procesul socializării. Normele tradiţionale au facilitat instalarea dublului standard, conform căruia, bărbaţii pot dispune de o mai mare libertate sexuală decât femeile, acestea trebuind să-şi reprime dorinţele erotice. S-a favorizat ideea bărbatului activ şi a femeii pasive, lucru care îi împiedică pe unii bărbaţi să se relaxeze şi să împartă plăcerea cu partenera.

În urma studiilor, s-a constatat că femeia este tiparul speciei, în cazul bărbaţilor diferenţele inter-rasiale fiind mai mari.

Femeile suportă durerea mai bine decît bărbaţii, graţie estrogenului. Potrivit oamenilor de ştiinţă, nivelul hormonilor de estrogen din organism este legat în mod direct de sensibilitatea fiecărui individ la durere. Pragul crescut al durerii la femei este pus pe seama unei clase de hormoni specifici feminini, estrogenii, care influenţează sensibilitatea la suferinţa fizică. Unul din receptorii estrogenului are un rol important în dezvoltarea unei categorii de fibre nervoase de la nivelul măduvei spinării. O parte dintre aceste fibre nervoase sunt responsabile cu perceperea durerii. Iar femeile, având un nivel mai mare de estrogen decât bărbaţii, suportă mai bine durerea fizică.

S-a observat, că femeile sunt termofile, ele având nevoie de temperaturi mai mari în mediul în care se află pentru a se simţi confortabil (Stoica-Constantin, Ana, 2008)

3.3. Psihologia diferenţială a sexelor

E.E. Maccoby şi C.N. Jacklin au realizat o revizuire a literaturii de specialitate publicate după 1966 cu scopul de a înţelege legăturile dintre diferenţele de sex şi vârstă. Autoarele au investigat peste 2000 de studii privind diferenţele de gen referitoare la

trăsăturile de personalitate sau abilităţi intelectuale, comparând studiile care au raportat diferenţe semnificative din punct de vedere statistic cu studiile care nu au identificat statistic diferenţe semnificative. Astfel Maccoby şi Jacklin disting urmatoarele consideraţii privind diferenţele dintre sexe (Maccoby şi Jacklin, 1974) :

Diferenţe relativ bine stabilite:

► *Fetele au aptitudini verbale superioare celor ale băieţilor.* Deşi maturizarea limbajului la fete este mai rapidă pe parcursul primilor ani de viaţă, diferenţele apar după vârsta de 11 ani.

J. Gray (1998) arată că femeile şi bărbaţii acordă semnificaţii diferite aceloraşi cuvinte, iar scopul folosirii limbajului diferă: femeile transmit sentimente, în timp ce bărbaţii transmit informaţii. Dacă o femeie spune: „Am impresia că nu mă asculţi *niciodată"*, nu se aşteaptă ca *niciodată* să fie luat ca atare. Pentru ea folosirea lui niciodată în acest context este doar un mod de a-şi exprima frustrarea pe care o simte în momentul respectiv, şi nu o informaţie reală. Pentru a-şi exprima pe deplin trăirile, femeile se folosesc de tot felul de superlative, metafore şi generalizări. Bărbaţii iau însă aceste expresii la propriu si reacţionează într-o manieră necooperantă. Pentru că bărbaţii nu înţeleg că femeile îşi exprimă în mod diferit sentimentele, ei ajung să condamne sau să nege sentimentele respective, acestea conducând la conflicte. În asemenea momente este important ca cei doi să reconsidere, să reformuleze ceea ce au de transmis (Gray, 1998).

Pentru bărbaţi este dificil să interpreteze şi să acorde sprijin unei femei atunci când aceasta vorbeşte despre sentimentele ei. În schimb, pentru femei cea mai mare greutate constă în interpretarea corectă şi ajutarea unui bărbat când acesta nu vorbeşte. Cel mai adesea femeile interpretează greşit tăcerea bărbaţilor.

Bărbaţii şi femeile gândesc şi prelucrează informaţiile foarte diferit. Femeia gândeşte cu voce tare, împărtăşind descoperirile ei unui ascultător interesat. O femeie descoperă ceea ce vrea să spună chiar prin procesul vorbirii. Înainte de a vorbi, bărbaţii rumineează în tăcere şi reflectează la ceea ce au auzit sau au simţit. În sinea lor îşi formulează cel mai corect sau util răspuns, pe care apoi îl rostesc. Acest proces poate dura câteva minute sau ore. Dacă un bărbat consideră că nu are suficiente informaţii pentru a da un răspuns, există posibilitatea ca el să nu dea nici un răspuns. Când sunt

supăraţi sau încordaţi, bărbaţii vor înceta să vorbească şi se vor retrage pentru a-şi pune ordine în gânduri. Faptul că femeile vin şi pun o mulţime de întrebări îi indispune şi mai mult pe aceştia (Gray, 1998).

► *Băieţii depăşesc fetele în aptitudinile vizual-spaţiale.* Aceste diferenţe sunt observabile doar în adolescenţă şi la vârsta adultă. Aceste aptitudini facilitează integrarea băieţilor în câmpul muncii în domenii care le implică, profesii considerate masculine (arhitect, constructor, instalator etc.).

► *Băieţii depăşesc fetele în aptitudinile matematice.* Diferenţele de aptitudini matematice, care reprezintă principalul motiv al faptului că femeile nu fac carieră în informatică sau inginerie, au fost explicate frecvent prin experienţa socio-culturală. Influenţa expectanţelor ce ţin de rolul de gen este evidentă, pentru că după vârsta pubertăţii fetele tind să abandoneze disciplinele percepute ca masculine, cum sunt matematica şi ştiinţele exacte (B. Lloyd, 1998, apud Turliuc, 2004).

► *Băieţii sunt mai agresivi.* Ei sunt mai agresivi fizic decât verbal. Deşi agresivitatea ambelor sexe scade cu vârsta, cea masculină rămâne mai puternică până în cursul primilor ani de universitate. O opinie similară, ce confirmă existenţa acestei diferenţe de sex, este formulată de R. Mucchielli (1974, apud Turliuc, 2004) care arată că agresivitatea masculină este mai individuală, ofensivă, deschisă şi motrice, ea declanşându-se foarte uşor, în timp ce agresivitatea feminină este mai rară, mai sensibilă la influenţele învăţării, defensivă şi verbală.

Agresivitatea masculină are un impact deosebit de grav asupra vieţii de familie sau de cuplu, femeile, copiii şi persoanele în vârstă fiind adesea victime ale abuzului fizic. Datorită ei (agresivităţii) este dificilă menţinerea sentimentelor de iubire şi de respect, facilitându-se astfel apariţia resentimentelor, a rupturii afective şi a dizolvării relaţiei.

Mituri în diferenţele psihologice

► *Fetele sunt mai sociabile sau mai dependente decât băieţii.* Maccoby şi Jacklin arată cum stau lucrurile în realitate: ambele sexe sunt interesate în mod egal mai degrabă de stimulii sociali decât de cei non-sociali şi au o capacitate egală de a învăţa prin imitaţie; fetele nu sunt mai dependente de adulţii ce se ocupă de ele comparativ cu băieţii,

recompensele sociale nu sunt un stimulent mai bun al reuşitei în cazul fetelor faţă de băieţi; băieţii preferă grupurile mari, în timp ce fetele aleg diadele sau grupurile mici şi se orientează mai devreme spre relaţiile cu adulţii; atât fetele, cât şi băieţii sunt la fel de empatici. Conform studiilor făcute de Ch.T. Hill, Z. Rubin şi L.A. Peplau (1976, apud Turliuc, 2004) băieţii se îndrăgostesc mai repede decât fetele şi suportă mai greu despărţirile. Femeile propun mai des desfacerea unei relaţii, şi ca rezultat al acestei iniţiative, bărbaţii sunt mai deprimaţi şi suportă mai greu sentimentele de singurătate şi insatisfacţie.

► *Fetele sunt mai influenţabile decât băieţii*. Dovezile ştiinţifice susţin faptul că ambele sexe au o tendinţa egală spre a imita o altă persoană. Brehm şi Kassin (1990, apud Turliuc 2004) arată că bărbaţii sunt mai predispuşi spre a accepta influenţa în contexte private, în schimb femeile sunt mai influenţabile în situaţiile publice.

► *Fetele au un respect de sine mai scăzut decât băieţii*. În general, încrederea în sine şi auto-satisfacţia au valori similare la ambele sexe. Diferenţele cu privire la acest aspect se referă domeniile în care cele două sexe manifestă cele mai mari valori. Astfel, fetele consideră că au competenţe sociale mai bune, în timp ce băieţii cred ca sunt mai puternici, mai dominatori şi mai capabili (Turliuc, 2004).

► *În învăţare, afectivitatea este un motivator mai puternic pentru fete, iar acestea performează în sarcinile mecanice. În schimb, băieţii reuşesc în sarcinile ce implică procesele cognitive de nivel înalt şi inhibarea răspunsurilor anterior învăţate.* Nu există diferenţe între sexe în condiţionarea simplă, în sarcinile de asociere a unor stimuli în perechi sau în orice altă formă de învăţare „mecanică”. Atât băieţii, cât şi fetele sunt capabili pentru învăţarea discriminativă (Turliuc, 2004).

► *Băieţii sunt mai analitici*. Tendinţa de a reacţiona la aspectele non-pertinente ale unei sarcini sau de a selecta elementele necesare rezolvării cu succes a unei probleme sunt egale la ambele sexe.

► *Reuşita personală şi socială nu are un efect motivator puternic asupra fetelor*. Fetele situează reuşita la un nivel mai înalt de exigenţă decât băieţii. Băieţii sunt mai stimulaţi de contextele competitive, iar dacă se doreşte egalarea performanţelor fetelor, aceştia pot fi determinaţi prin intermediul provocării personale sau grupale (Turliuc, 2004).

Diferenţe insuficient cercetate sau ale căror rezultate sunt inconcluzive

► *Abilităţile fizice*. Puterea musculară a bărbaţilor oferă acestora un avantaj nu doar în sport, ci în toate domeniile ocupaţionale sau recreaţionale în care înălţimea, greutatea sau puterea musculară sunt factorii favorizanţi ai succesului. Cu toate acestea, speranţa de viaţă a bărbaţilor este mai scăzută decât cea a femeilor. Una dintre consecinţele nedorite ale egalizării rolurilor de gen poate fi chiar declinul stării de sănătate a femeii şi apropierea speranţei sale de viaţă cu cea a bărbatului (Travis şi Offir, 1977, apud Turliuc 2004).

În timp ce bărbaţii sunt consideraţi mai puternici, se pare că femeile au o dexteritate manuală mai mare. Această diferenţiere apare în special în sarcinile în care se ţine seama de viteza de lucru (idem).

► *Teama, anxietatea şi timiditatea.* Studiile referitoare la comportamentul de teamă nu au pus în evidenţă diferenţe între bărbaţi şi femei. Totuşi, se consideră că fetele sunt mai temătoare şi mai anxioase, comparativ cu băieţii.

► *Nivelul dinamismului*. Deşi se pare că în perioada preşcolarităţii, nivelul de activism al băieţilor este mai ridicat, multe studii infirmă acest rezultat. Există posibilitatea ca prezenţa altor băieţi să determine apariţia unor izbucniri /manifestări bruşte de activitate intensă (Turliuc, 2004).

► *Competitivitatea*. Rezultatele unor studii sugerează că băieţii sunt mai competitivi, în timp ce alte studii arată existenţa unor asemănări în această privinţă. Se pare că în contextele în care cooperarea este în dezavantajul unuia dintre parteneri, băieţii se dovedesc a fi mai cooperanţi decât fetele. Rezultatele sunt influenţate de vârsta şi de identitatea „adversarului" (idem). Când fetiţele se joacă între ele, o fac în grupuri mici, punând accentul pe o minimă ostilitate şi pe o maximă cooperare, în vreme ce jocurile băieţilor se fac în grupuri mari, punându-se accentul pe concurenţă (Goleman, 2007).

► *Dominanţa*. Băieţii caută mai mult decât femeile să se domine unii pe alţii. Cu cât o relaţie este mai durabilă, cu atât mai mult se poate constata egalizarea exerciţiului autorităţii între cele două sexe şi diviziunea autorităţii după competenţele individuale ale diviziunii muncii. Pe măsură ce barierele sociale vor slăbi, ne putem aştepta ca raportul de sex al persoanelor aflate în poziţii de putere să se modifice (Turliuc, 2004).

► *Supunerea*. Pe perioada copilăriei, fetele sunt mai docile faţă de cererile adulţilor, dar nu şi faţă de cele ale prietenelor de aceeaşi vârstă. În schimb, datorită dorinţei de menţinere a statutului în grup, băieţii sunt mai sensibili la presiunile si provocările grupului de care aparţin.
► *Grija faţă de ceilalţi şi comportamentul maternal*. Dacă în jocul băieţilor cineva este accidentat şi este foarte necăjit, ceilalţi aşteaptă de la el să se dea la o parte şi să nu mai plângă, pentru ca joaca să poată continua. Dacă acelaşi lucru se întâmplă în cazul unor fetiţe, jocul se opreşte şi toate se adună în jur pentru a o ajuta pe fetiţa care plânge (Goleman, 2007). Datele referitoare la influenţa hormonilor feminini în acest tip de comportament şi a adulţilor asupra copiilor nu sunt foarte clare. Astfel, deocamdată, nu putem afirma că fetele sunt mai educabile, că ele adoptă mai uşor un comportament maternal comparativ cu capacitatea băieţilor de a-şi însuşi comportamentul paternal (Turliuc, 2004).

Necesităţile afective fundamentale ale femeilor şi bărbaţilor

Cele mai multe dintre complexele noastre necesităţi afective pot fi rezumate ca o nevoie de dragoste. Bărbaţii şi femeile au, fiecare, şase necesităţi afective diferite, toate la fel de importante. Bărbaţii au nevoie în primul rând de încredere, acceptare, apreciere, admiraţie, aprobare şi încurajare. Femeile au nevoie de grijă, înţelegere, respect, devotament, recunoaştere şi asigurare (Gray, 1998).

Afectivitatea prevalează la femei, aceasta fiind susţinută de o serie de argumente. Femeile prezintă expresii emoţionale mai puternice: plâng şi râd mai uşor şi mai mult, roşesc sau pălesc la faţă, le creşte pulsul la emoţie. Profunzimea sentimentelor este mai mare în iubirea maternă, în cea erotică (sentimentele au o durată mai scurtă şi sunt mai exigente), în dragostea filială (femeia fiind mai grijulie cu părinţii ei şi suferind mai mult la pierderea acestora), prezintă tendinţe de menţinere a unităţii familiale şi are sentimente estetice mai puternice (motiv pentru care Kant a numit femeia „sexul frumos”).

Trăsături de personalitate

Femeia este mai conformistă, mai normativă, mai supusă expectanţelor sociale, dar în cazul situaţiilor cu substrat afectiv puternic (pentru o pasiune erotică, pentru un copil) ele sunt capabile să înfrunte opinia publică mai uşor, comparativ cu bărbaţii.

Stima de sine a femeilor se alimentează din opinia celorlalţi despre ea şi din sentimentul că este utilă şi iubită, în timp ce respectul de sine al bărbaţilor se hrăneşte din succese concrete.

Deşi femeia nu este adepta confruntării directe, ea excelează în opoziţia pasivă („curajul rezistenţei").

Hărnicia are valori mai mari în cazul femeilor, acestea intervenind mai ferm în rezolvarea necesităţilor ivite în ambient. Ele sunt mai îndemânatice, mai rapide şi au o fineţe mai mare a mişcărilor, chiar dacă aceste calitaţi sunt dobândite prin exerciţiu.

Productivitatea în muncă este influenţată, la femei, de confortul psihologic al acestora: relaţiile proaste cu colegii au efecte negative. Pentru bărbaţi cel mai mult contează rezultatele muncii lor şi relaţia cu şeful.

„ Din orice punct de vedere au fost examinaţi bărbaţii pe care i-am studiat, ei au arătat un deosebit interes pentru aventură, explorare şi căutare de noi lucruri, faţă de activităţile încordate, desfăşurate afară, în aer liber, precum şi faţă de maşini, ştiinţă, fenomene fizice şi invenţii, apoi, deşi mai puţin, faţă de comerţ şi afaceri. În schimb, femeile au manifestat mult interes faţă de treburile casnice, obiectele şi chestiunile de artă; ele au preferat mult mai mult viaţa sedentară şi preocupările casnice, în special cele legate de copii, bolnavi, persoane neputincioase. În spiritul acestor diferenţe şi ca pe un supliment al lor, trebuie considerate o seamă de deosebiri subiective, legate de dispoziţia sufletească generală şi de emoţii. Bărbaţii manifestă, în mod direct sau indirect, mai multă afirmare de sine şi agresivitate; ei arată mai multă duritate şi lipsă de frică, precum şi mai multă vigoare şi asprime în maniere, vorbe şi sentimente. Femeile se arată a fi mai compătimitoare şi simpatetice, mai timide, mai dispreţuitoare, cu sensibilitate estetică mai fină, în general mai emotive, mai moraliste, deşi predispuse să admită în ele însele mai multă slăbiciune în stăpânirea şi controlul de sine, în constituţia fizică mai ales." (L. Terman şi C. Miles, 1936, *apud* Stoica-Constantin, Ana, 2008).

Iubim diferit:

Bărbatul îndrăgostit. Când un bărbat este îndrăgostit, el află în această trăire raţiunea de a fi cât se poate de bun şi de folos altora. Când iubeşte din toată inima, se simte atât de încrezător in sine, încât este capabil să se schimbe profund. Dacă i se dă ocazia să-şi dezvaluie potenţialul, bărbatul dă la iveală cele mai frumoase trăsături, dar dacă nu reuşeşte, revine la tendinţele sale egocentrice. El simte împlinirile partenerei ca şi cum ar fi ale sale. Poate îndura uşor orice greutăţi pentru a o face fericită, pentru că fericirea ei este şi fericirea lui. Are o motivaţie înaltă pentru a lupta.

Femeia îndrăgostită. Puţini bărbaţi sunt conştienţi de importanţa pe care o are pentru o femeie faptul de a se simţi susţinută de cineva care ţine la ea. Femeile sunt fericite când cred că nevoile lor vor fi bine întâmpinate, satisfăcute. Când o femeie este supărată, copleşită, dezorientată, epuizată sau disperată, ceea ce-i trebuie este anturajul. În acele momente are nevoie să simtă că nu este singură, ci că este iubită şi preţuită. Bărbaţii nu înţeleg că o femeie este mai receptivă si apreciază sprijinul atunci când are parte de apropiere, înţelegere, aprobare şi compasiune. Când ea este supărată, el o va lăsa singură fie din respect, fie pentru a nu-i face mai mult rău în încercarea lui de a-i rezolva problemele. Cel mai mult femeile au nevoie de cineva care să le asculte. Mărturisindu-şi sentimentele, ele îşi aduc aminte că merită dragostea şi că dorinţele le vor fi îndeplinite, se pot relaxa, pot da mai puţin şi primi mai mult (Gray, 1998).

Rolurile de gen

„ Rolul de gen este un ansamblu de aşteptări consensuale care, funcţionând ca o normă, delimitează un set de comportamente şi atitudini adecvate (permise sau dezirabile) şi inadecvate (interzise sau indezirabile) pentru băieţi sau bărbaţi, fete sau femei. Stereotipurile asociate masculinităţii şi feminităţii sunt credinţele, clişeele prezente la nivelul simţului comun cu privire la modul de existenţă masculin sau feminin “ (Turliuc, 2004).

Anumiţi factori, ca de exemplu, condiţiile socio-economice, gradul de şcolaritate şi deschiderea intelectuală a persoanelor, influenţează manifestarea în anumite grade de intensitate a stereotipurilor.

În urma efectuării unui studiu, Bem a evidenţiat următoarele: rolul de gen masculin se caracterizează prin putere, activism, independenţă, putere şi orientare spre exteriorul căminului, în timp ce rolul de gen feminin este prezentat ca fiind plin de pasivitate, dependenţă, lipsă de apărare şi orientarea spre interiorul căminului (Turliuc, 2004).

În cartea sa, „Sex differences in social behaviour" (1987), Eagly afirmă că cele două roluri sunt determinate prin diviziunea muncii, şi nu prin apartenenţa biologică la unul dintre ele. Femeile dedică mai mult timp familiei, creşterii şi educării copiilor şi activităţilor gospodăreşti, în timp ce bărbaţii au ca puncte de interes responsabilitatea economică, domeniul public şi activităţile competitive. Conform teoriei lui Eagly, atât femeile, cât şi bărbaţii interiorizează expectanţele societăţii privitoare la rolurile şi profesiile pe care ar trebui să le practice, rezultatul fiind naşterea unor capacităţi şi credinţe diferite ce se manifestă în comportament.

Rolurile de gen maritale sunt definite ca expectanţe normative privind distribuţia responsabilităţilor familiale şi ale muncii între bărbaţi şi femei, responsabilităţi ce vizează, în principal, trei aspecte: asigurarea bunăstării economice, gospodăria şi îngrijirea copiilor (Pleck, 1983, apud Turliuc, 2004).

În zilele noastre, asistăm la o schimbare lentă a rolurilor de gen, expectanţele normative fiind tot mai vagi. Astăzi femeile sunt integrate pe piaţa muncii şi sunt capabile să îndeplinească cu succes responsabilităţile economice, cele legate de gospodărie şi de familie (exemplu, familiile monoparentale). Din ce în ce mai des vedem femei ce ocupă poziţii de conducere şi îşi asumă responsabilităţi considerate înainte tipic masculine. Vedem însă şi bărbaţi care îşi iau concedii paternale pentru îngrijirea nou-născuţilor sau care ocupă posturi de muncă considerate cu specific feminin (medic ginecolog, asistent medical).

Se pare că există şanse ca „prin asumarea rolurilor de gen noi şi echilibrate, femeia să-şi dezvolte creativitatea şi autoritatea fără a mai renunţa la căldură, tandreţe şi senzualitate, iar bărbatul să-şi elibereze afectivitatea, sensibilitatea şi capacitatea de a dărui tandru, fără a mai avea impresia că devine mai slab, mai vulnerabil şi mai lipsit de putere" (Turliuc, 2004).

3.4. Sinteză:

- bărbaţii sunt mai predispuşi la anumite boli (daltonism, hemofilie), iar femeile suportă durerea mai bine decât bărbaţii datorită estrogenului;
- diferenţe psihologice între femei şi bărbaţi: fetele au aptitudini verbale superioare celor ale băieţilor, băieţii depăşesc fetele în aptitudinile vizual-spaţiale, băieţii depăşesc fetele în aptitudinile matematice, băieţii sunt mai agresivi decât fetele;
- necesităţi afective diferite (femeile: grijă, înţelegere, respect, devotament, recunoaştere, asigurare; bărbaţii; încredere, acceptare, apreciere, admiraţie, încurajare);
- rolul de gen.

Partea a II-a

CERCETARE PROPRIE

Ierarhia criteriilor de alegere a partenerului marital şi importanţa atractivităţii

Capitolul 4

Organizarea şi desfăşurarea cercetării

4.1.1. Obiectivele studiului

1. Cunoaşterea factorilor de interes în alegerea partenerului şi ponderea fiecăruia.
2. Identificarea locului (ca ierarhie şi pondere) atractivităţii fizice între ceilalti factori.
3. Cercetarea diferenţelor de sex în considerarea atractivităţii fizice în alegerea partenerului de cuplu.
4. Cercetarea perceptiei reciproce a celor doua sexe referitoare la criteriile de alegere ale partenerului de cuplu marital.
5. Cercetarea diferenţelor interculturale în privinţa importanţei atractivităţii fizice şi a resurselor financiare în alegerea partenerului de cuplu marital: Romania şi Spania..

4.1.2. Ipotezele testate

Ipoteza 1: ***Opţiunea pentru o anumită vârstă este influenţată de genul persoanei care face opţiunea,*** în sensul că b*arbaţii îşi doresc femei mai tinere, iar femeile îşi doresc bărbaţi mai în vârstă.*

Ipoteza 2: ***Femeile şi bărbaţii au aceleaşi preferinţe*** *în privinţa a trei criterii: dispoziţie plăcută, dragostea pentru familie şi copii, aspect fizic plăcut.*

Ipoteza 3: ***Importanţa acordată atractivităţii fizice în alegerea partenerului diferă de la un gen la altul,*** în sensul că bărbaţii preţuiesc atractivitatea fizică mai mult decît femeile. Pentru acestea din urmă *atractivitatea fizică ocupă un loc modest in ierarhia criteriilor de alegere a unui partener de cuplu marital.*

Ipoteza 4: *Percepţia reciprocă a oamenilor cu privire la criteriile sexului opus în contextul alegerii partenerului nu corespund realităţii.* **Astfel, pornim de la premisa că *bărbatii se asteaptă ca femeile sa valorizeze la ei, in primul rând, condiţia financiară, in timp ce femeile se asteaptă ca bărbaţii să le prefere în funcţie de atractivitatea fizică.***

Ipoteza 5 : ***Există diferenţe culturale (în cazul de faţă între români şi spanioli) în privinţa preferinţelor pentru anumite trăsături la alegerea partenerului.***

a) *În acest sens, femeile spaniole valorizează în aceeaşi măsură ca şi bărbaţii atractivitatea fizică şi fidelitatea, oferind statut socio-economic. În schimb, femeile românce pun accent pe statutul şi resursele partenerilor oferind în schimb atractivitate fizică.*
b) *Bărbaţii români caută femei atractive fizic şi oferă statut şi resurse, în timp ce bărbaţii spanioli preferă femeile dedicate familiei, oferind aceleaşi trăsături căutate.*

4.1.3. Variabilele cercetării

Variabila dependentă VD : ***atractivitatea fizică în alegerea partenerului de cuplu***

Variabilele independente (invocate)

VI1 ***genul*** biologic, cu două condiţii:
- masculin
- feminin

VI2 ***mediul cultural,*** cu două condiţii:
- românesc
- spaniol

4.1.4. Lotul de subiecţi

În vederea realizării ierarhiei criteriilor de alegere a partenerului de cuplu marital şi a verificării importanţei atractivităţii fizice în cadrul acestor criterii, au fost investigaţi 80 de respondenţi. Pentru a verifica diferenţele interculurale (România – Spania) în privinţa criteriilor de alegere a partenerului, am realizat o analiză de conţinut a 181 de anunţuri matrimoniale din cele două ţări.

Au fost testaţi 80 de tineri cu vârsta cuprinsă între 18 şi 34 de ani (media de vârstă fiind 21,78 ani); 40 de sex masculin şi 40 de sex feminin. Dintre aceştia 38 (47.5%) erau singuri, 29 (36, 2%) erau într-o relaţie, 6 (7,5%) erau logodiţi, iar 7 (8,8%) căsătoriţi. În privinţa vârstei dorite pentru întemeierea unei familii, s-au înregistrat vârste de la 21 la 40, cu o medie de vârsta dorită de 26,8 ani. Diferenţa de vârstă dintre parteneri are o medie de 3,11 ani. Dintre subiecţii chestionaţi, 48 (60%) sunt ortodocşi, 28 (35%) sunt catolici, iar 4 (5%) sunt de o altă religie (adventişti, protestanţi).

Vârsta subiectului		Genul subiectului		Vârsta dorită pentru căsătorie		Diferenţa de vârstă dintre parteneri	
Min.	18	F	40 (50%)	Min.	21	Min.	0
Max.	34	M	40 (50%)	Max.	40	Max.	9
Med.	21,787	total	80 (100%)	Med.	26,8	Med.	3,112

Tabel 1a *Rezultatele descriptive ale lotului de subiecţi*

Statut marital		Religia subiectului	
Singur(ă)	38 (47,5%)	Ortodox	48 (60%)
Într-o relaţie	29 (36,2%)	Catolic	28 (35%)
Logodit(ă)	6 (7,5%)	Altele (creştini)	4 (5%)
Căsătorit(ă)	7 (8,8%)		

Tabel 1b *Rezultatele descriptive ale lotului de subiecţi*

În privinţa *anunţurilor matrimoniale,* acestea au fost extrase din ziarul "Evenimentul zilei" (în cazul anunţurilor româneşti) şi din ziarul "Segunda mano" (în cazul anunţurilor spaniole), ambele în varianta online. Anunţurile, 181 la număr, au fost selectate în perioada 18 februarie-25 martie 2009. În selecţia anunţurilor matrimoniale s-a ţinut cont de o serie de criterii. Astfel, au fost eliminate anunţurile care:

- căutau contacte personale sau relaţii de amiciţie
- se repetau
- nu menţionau vârsta celui care publica anunţul
- aveau un caracter homosexual
- căutau relaţii de scurtă durată.

România		Spania	
Femei	Bărbaţi	Femei	Bărbaţi
37	51	45	48
„Evenimentul zilei"		„Segunda mano"	

Tabel 2 *Date anunţuri matrimoniale*

4.1.5. Instrumente

Pretestarea

Pretestarea chestionarului s-a realizat pe 40 de subiecţti (20 de sex feminin şi 20 de sex masculin). S-au calculat coeficienţii de consistenţă internă Alpha Cronbach a ambelor secţiuni: secţiunea privitoare la criteriile de alegere a partenerului şi cea referitoare la percepţia reciprocă. Prima parte a chestionarului are un coeficient de consistenţă internă egal cu 0,826, în timp ce coeficientul celei de-a doua părţi este egal cu 0,831.

Procedeu

Chestionarul începe cu o serie de întrebări descriptive. Secţiunea referitoare la criteriile de alegere conţine 23 de itemi evaluaţi pe o scală de tip Likert cu valori de la 1 la 9, unde 1 înseamnă deloc important, iar 9 înseamnă extrem de important. Partea a doua a chestionarului (percepţia reciprocă) cuprinde 14 itemi evaluaţi pe acelaşi tip de scală ca şi itemii din prima secţiune.

Capitolul 5
Prezentarea rezultatelor şi interpretarea lor
– verificarea ipotezelor –

Interpretarea cantitativă şi calitativă a rezultatelor

Pentru criteriile de alegere a partenerului şi pentru percepţia reciprocă au fost formulate şase ipoteze. Ipoteza a şaptea îşi doreşte să constate care sunt diferenţele dintre criteriile de alegere a partenerului folosite de români şi de spanioli.

Ipoteza 1: ***Opţiunea pentru o anumită vârstă este influenţată de genul persoanei care face opţiunea,*** în sensul că *bărbaţii îşi doresc femei mai tinere, iar femeile îşi doresc bărbaţi mai în vârstă.*

Care dintre parteneri sa fie mai mare

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sotul	78	97.5	97.5	97.5
	sotia	2	2.5	2.5	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

Pentru a testa aceste două ipoteze s-au calculat frecvenţele alegerilor făcute de subiecţi (Descriptive Statistics Frequencies). Dintre subiecţii chestionaţi, 97,5% preferă ca dintre cei doi membri ai cuplului, bărbatul să fie mai mare, iar femeia mai tânără. Doar 2,5% dintre respondenţi şi-au manifestat dorinţa ca femeia să fie mai mare.

Rezultatele ne arată că lotul nostru de subiecţi se conformează cerinţelor teoriei evoluţioniste care stipulează că într-o relaţie de cuplu, bărbatul trebuie să fie mai matur pentru a putea asigura resursele, iar femeia trebuie să fie mai tânără pentru a avea un potenţial reproductiv crescut.

Interpretarea calitativă

Doar după o anumită vârstă bărbaţii au suficiente resurse pentru a putea întreţine o familie. Ei îşi doresc femei mai tinere întrucât acestea vor fi capabile să le ofere urmaşii

mult doriţi pentru răspândirea genei. Întrucât fertilitatea bărbaţilor se întinde pe toată perioada vieţii, comparativ cu femeile, este de aşteptat ca bărbaţii să pună un preţ mai mare pe fertilitate decât femeile. Având în vedere că femeile au cel mai bun potenţial reproductiv începând de la pubertate până la 25-30 de ani, bărbaţii preferă femeile cuprinse între aceste vârste. În plus, tinereţea este asociată cu trăsături fizice atrăgătoare (piele fără riduri, absenţa părului alb), trăsături dorite de bărbaţi.

Pe măsură ce se maturizează, femeile îşi dau seama că ceasul lor biologic lucrează şi că sunt capabile de reproducere până la o anumită vârstă. Întrucât creşterea şi educarea copiilor presupune investirea unor resurse (financiare, psihice, materiale), bărbaţii mai în vârstă sunt preferaţi presupunându-se că aceştia au avut mai mult timp să adune o serie de resurse şi că sunt capabili să satisfacă anumite nevoi, atât financiare, cât şi socio-afective.. De asemenea, maturizarea bărbaţilor începe la o vârstă mai târzie decât cea a fetelor, fiind mai rapidă, în jurul vârstei de 25-26 de ani ajungându-se la un echilibru.

Dacă soţia este mai în vârstă decât soţul, este posibil ca aceasta să obţină venituri mai mari decât el, statutul socio-economic al acestuia devenind inferior (stima de sine a bărbatului fiind şi ea afectată). Acest factor poate reprezenta un risc pentru stabilitatea familiei prin afectarea satisfacţiei maritale (deşi poate fi compensat prin dezvoltarea interacţiunii în cadrul cuplului şi a abilităţii relaţionale).

Ipoteza 2: ***Femeile şi bărbaţii au aceleaşi preferinţe*** *în privinţa a trei criterii: dispoziţie plăcută, dragostea pentru familie şi copii, aspect fizic plăcut.*

Această ipoteză a fost verificată cu ajutorul testului T pentru eşantioane independente. Astfel:

- pentru criteriul "dispoziţie plăcută": $t(78) = 0,612$ şi $p = 0,543 > 0,05$
- pentru criteriul "dragoste pentru familie şi copii": $t(78) = 0,509$ şi $p = 0,612 > 0,05$
- pentru criteriul "aspect fizic plăcut": $t(78) = -1,625$ şi $p = 0,108 > 0,05$.

Femeile şi bărbaţii sunt similari în privinţa preferinţei pentru un partener atractiv, care să aibă o dispoziţie plăcută şi să iubească familia şi copiii. Conform acestor date, atât femeile, cât şi bărbaţii îşi doresc în aceeaşi măsură ca partenerii lor să aibă o dispoziţie plăcută, să iubească familia şi copiii şi să fie atractivi fizic.

	Test Levene		Test T				
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Media în funcţie de gen	
dispoziţie plăcută	3.461	.067	.612 .612	78 63.333	.543 .543	7.925 7.700	feminin masculin
dragoste pentru familie şi pentru copii	1.262	.265	.509 .509	78 75.625	.612 .612	8.575 8.425	feminin masculin
aspect fizic plăcut	.213	.646	- 1.625 - 1.625	78 77.513	.108 .108	7.050 7.625	feminin masculin

Interpretarea calitativă

Dispoziţia plăcută a potenţialului partener se resimte ca o atracţie psihică care generează o serie de conduite, atitudini şi acţiuni pozitive. E mult mai uşor ca cineva să-şi petreacă viaţa alături de o persoană cu o dispoziţie plăcută, decât în compania uneia cu o personalitate dificilă.

Similaritatea, dar şi complementaritatea pot conduce la sporirea percepţiei unei dispoziţii plăcute. Astfel, dacă cei doi membri ai unui cuplu au atitudini similare cu privire la unele probleme, dacă au trăsături de personalitate asemănătoare, se aprobă şi se susţin reciproc, dacă au avut parte de experienţe anterioare comune reuşite, se percep unul pe altul ca având o dispoziţie plăcută.

Complementaritatea îi poate face pe cei doi membri ai cuplului să se perceapă ca având o dispoziţie plăcută prin faptul că mereu celălalt vine în întâmpinarea nevoilor specifice fiecărui gen, aduce în discuţiile cuplului noi perspective, cei doi crescând împreună, învăţând să se descopere şi să se accepte.

Dragostea pentru familie şi copii. Căsătoria are de cele mai multe ori scopul formării unei familii alături de o persoană iubită care împărtăşeşte acelaşi set de valori esenţiale. În acest scop, sunt preferaţi partenerii care arată dragoste pentru familie şi

copii, acest lucru contribuind la stabilitatea familiei, la creşterea gradului de coeziune dintre cei doi. Femeia este astfel asigurată că va fi sprijinită pe perioada sarcinii, creşterii şi educării copilului. Bărbatul ştie astfel că genele sale vor fi transmise mai departe şi că va investi în proprii lui copii.

Aspect fizic plăcut. Deşi teoriile evoluţioniste susţin ca bărbaţii mai mult decât femeile pun accent pe atractivitatea fizică, rezultatele noastre nu susţin predicţiile acestora referitor la atractivitate. Aceste rezultate pot fi explicate prin prisma faptului că atât femeile, cât şi bărbaţii percep atractivitatea fizică ca un semn al sănătăţii. Să nu uităm nici de stereotipul "ce e frumos, e bun" care influenţează atât femeile, cât şi bărbaţii. De asemenea, bărbaţii însoţiţi de femei sunt cu atât mai valorizaţi cu cât femeia este mai atractivă (*apud* Brehm, 1990) Este preferabil ca cei doi parteneri să fie similari din punct de vedere atractiv, întrucât există studii care arată că bărbaţii atrăgători căsătoriţi cu femei mai puţin atractive, au parte de insatisfacţie maritală, în timp ce bărbaţii căsătoriţi cu femei mai atractive decât ei afirmă că sunt mai fericiţi.

Ipoteza 3: ***Importanţa acordată atractivităţii fizice în alegerea partenerului diferă de la un gen la altul****,* în sensul că bărbaţii preţuiesc atractivitatea fizică mai mult decît femeile. Pentru acestea din urmă *atractivitatea fizică ocupă un loc modest in ierarhia criteriilor de alegere a unui partener de cuplu marital.*

Folosind Analyze – Descriptive Statistics – Descriptives, am realizat o ierarhie (de la cel mai important la cel mai puţin important) a celor mai importante cinci criterii folosite în alegerea partenerului de către femei şi bărbaţi:

Descriptive Statistics

	N	Mean
fidelitate	40	8.7000
atractie reciproca - iubire	40	8.7000
caracter demn de incredere	40	8.6250
intelegere	40	8.5750
dragoste pentru familie si pentru copii	40	8.5750

Descriptive Statistics pentru bărbaţi

	N	Mean
sinceritate si respect	40	8.8000
rafinament, ingrijire	40	8.6500
intelegere	40	8.6250
atractie reciproca - iubire	40	8.6250
fidelitate	40	8.5750

În urma operaţiilor făcute, atractivitatea fizică este clasată astfel:

- la femei – locul 17, cu o medie egală cu 7, 050, p = 0,108
- la bărbaţi – locul 15, cu o medie de 7, 625, p = 0,108.

Dacă în cazul femeilor ne aşteptam ca atractivitatea fizică să nu ocupe un loc important între criteriile de alegere a partenerului, în cazul bărbaţilor aşteptarea noastră era că pentru aceştia aspectul fizic plăcut să fie printre priorităţi. Oricum, putem observa o diferenţă (nesemnificativă) între cele două medii, în sensul că pentru bărbaţi aspectul fizic este mai important decât pentru femei.

Referitor la criteriile clasate pe primele cinci locuri, observăm că fidelitatea este prima în ierarhia femeilor (8,700) şi ultima în ierarhia bărbaţilor (8,575), atracţia reciprocă, deşi clasată pe locul al doilea în cazul femeilor (8,700) este penultimul criteriu în cazul bărbaţilor (8,625), înţelegerea este mai importantă pentru bărbaţi (8,625) decât pentru femei (8,575). Dacă aceste criterii sunt comune, observăm şi câteva diferenţe. Pentru femei, este important ca partenerul să aibă un caracter de încredere (8,625) şi să iubească familia şi copiii (8,575). În schimb pentru bărbaţi, este foarte important ca partenera de cuplu marital să fie sinceră şi să-i respecte (8,800), acest criteriu fiind urmat imediat de atenţia acordată rafinamentului şi îngrijirii de către parteneră (8,650).

Interpretarea calitativă

Deşi ne aşteptam, ca în cazul bărbaţilor, atractivitatea fizică să fie printre cele mai importante criterii de alegere a viitoarei soţii, rezultatele noastre arată contrariul. Considerăm că acest lucru se datorează influenţei foarte mari a acestui criteriu în stadiile de început ale relaţiei, când se ia decizia de a forma sau nu un cuplu. Datorită complexităţii interacţiunilor din cadrul cuplului, alte criterii devin mai importante decât atspectul fizic plăcut.

Pentru femei este important ca partenerul să le fie fidel, asigurându-le astfel de tot sprijinul lui. Partenerul fidel dă femeii siguranţa că va fi sprijinită atât moral, cât şi material în cazul unei sarcini sau în rezolvarea altor situaţii problematice prilejuite de viaţa cotidiană. Fidelitatea presupune exclusivitate, iubire şi devotament. Fidelitatea constă într-o disponibilitate durabilă, bărbatul acceptând să-i fie sprijin partenerei sale. Femeile ale căror parteneri sunt fideli au parte de o siguranţă emoţională mai mare, fiind

lipsite de grijile provocate de îndoiala faţă de partener. Astfel ajungem la un alt criteriu, acela care vizează importanţa unui caracter demn de încredere. Deşi percepţia de sine a unei femei influenţează sentimentele şi calitatea relaţiilor ei (Gray, 1998), imaginea de "don Juan" a unui bărbat va influenţa calitatea relaţiei prin subminarea ei de către îndoiala femeii faţă de partenerul ei. Faptul că un bărbat ştie că partenera sa are încredere în el, această încredere conferindu-i o oarecare libertate în comportament, îl poate face să-şi dorească să arate că el chiar merită acea încredere, şi astfel să evite situaţiile care ar putea să-i afecteze relaţia (fie că este vorba de unele expectaţii cotidiene din partea femeii, fie că este vorba de aşteptările partenerei ca acesta să-i fie fidel). Fidelitatea rezidă în alegerile şi angajamentele pe care o persoană ştie să le menţină. Fidelitatea este mai puţin importantă pentru bărbaţi, o cauză putând fi constituită de faptul că fidelitatea le este asociată femeilor, iar infidelitatea bărbaţilor. Totuşi acesta este un criteriu important şi pentru bărbaţi, asigurându-i, de exemplu, în cazul unei sarcini, de faptul că acel copil este al lor şi că îşi pot investi cu încredere resursele în acesta (Buss, 1989). De asemenea, infidelitatea femeii afectează statutul social al bărbatului acesta simţindu-se lipsit de respect, dezonorat, înjosit în faţa semenilor săi.

Vorbind de fidelitate, facem în continuare legătura cu sinceritatea şi respectul. Respectul presuspune apreciere, admiraţie, încurajare, lucruri de care un bărbat are nevoie. Acesta este trăit prin faptul că femeia nu se transformă într-un "comitet de perfecţionare", ci îşi acceptă partenerul aşa cum este, îl apreciază pentru gesturile frumoase pe care le face, îl admiră şi spune acest lucru mai ales de faţă cu alţii, îl încurajează atunci când are îndoieli. Sinceritatea presupune curajul de a vorbi, fără a adapta sau slăbi adevărul în mod servil, dar şi fără a răni. Pentru bărbaţi lipsa adevărului echivalează cu lipsa respectului, cu scăderea importanţei sale în ochii partenerei şi a celor din jur.

În ceea ce priveşte atracţia reciprocă şi iubirea, acestea sunt trăite de femeie prin susţinerea oferită de partener, prin faptul că acesta o ascultă, fără însă a se grăbi să-i ofere soluţii. Acest criteriu este important şi pentru bărbaţi, iubirea facându-i pe aceştia capabili să se schimbe profund, să ofere tot ce au mai bun. Întrucât fericirea partenerei echivalează cu fericrea lui, bărbatul poate îndura orice greutăţi. Iubirea este expresia

maximă a prieteniei în care exclusivitatea devine conjugalitate, stabilitatea devine definitivitate, iar unirea este o comuniune integrală.

Înţelegerea este prezentă atât în cadrul criteriilor femeilor, cât şi în cele ale bărbaţilor, pentru aceştia din urmă fiind mai importantă (deşi nu în mod semnificativ). Înţelegerea presupune acceptarea celuilalt, depăşirea aparenţelor pentru a pătrunde în interiorul său. Dacă pentru bărbaţi înţelegerea este apropiată de acceptare, pentru femei înţelegerea este legată de susţinere.

Rafinamentul şi îngrijirea dorite de bărbaţi la partenerele lor se explică prin faptul că acestea sunt asociate cu frumuseţea, cu tinereţea, cu feminitatea. De altfel, pentru oricine un aspect neîngrijit produce repugnanţă.

În privinţa importanţei pentru femei a devotamentului partenerului faţă de familie, este cunoscut faptul că femeile sunt cele care, de obicei, ţin familiile unite. Prin căutarea unui partener cu astfel de trăsături, femeile doresc să asigure viitorul familiei de pericolul unei posibile disoluţii. Apoi, dragostea pentru familie şi copii presupune de multe ori şi realizarea unor sacrificii în sfera financiară în scopul asigurării tuturor resurselor financiare. Cum cei care asigură în mod tradiţional resursele unei familii sunt bărbaţii, se consideră că devotamentul faţă de familie îi va motiva în procurarea resurselor în cazul unor probleme de procurare a acestora.

Aceste rezultate pot fi explicate şi din punctul de vedere al filtrelor aplicate pe parcursul relaţiei pentru evaluarea calităţilor şi a compatibilităţii.

Ipoteza 4: *Percepţia reciprocă a oamenilor cu privire la criteriile sexului opus în contextul alegerii partenerului nu corespund realităţii.* **Astfel, pornim de la premisa că *bărbatii se asteaptă ca femeile sa valorizeze la ei, in primul rând, condiţia financiară, în timp ce femeile se asteaptă ca bărbaţii să le prefere în funcţie de atractivitatea fizică.***

În scopul testării acestei ipoteze, ne-am folosit de testele T pentru eşantioane independente şi de opţiunea Split File – Organize output by groups în funcţie de variabila gen, apoi am folosit Analyze – Descriptive Statistics – Descriptives.

După cum vedem în tabele, femeile nu se aşteaptă să fie preferate în funcţie de aspectul fizic plăcut, acesta situându-se pe locul 7 (cu o medie egală cu 7,775) în privinţa percepţiilor reciproce.

Descriptive Statistics[a]

	N	Mean
intelegerea	40	8.3000
sinceritate	40	8.2250
iubire	40	8.1500
fidelitate	40	8.1000
siguranta si protectia	40	8.0500
seriozitatea	40	8.0500
aspect fizic placut	40	7.7750
personalitatea	40	7.6500
harnicie	40	7.5750
feminitatea /masculinitatea	40	7.4500
inteligenta	40	7.3750
simtul umorului	40	7.3500
statutul social	40	7.0250
starea financiara	40	6.5250
Valid N (listwise)	40	

a. genul subiectului = masculin

Descriptive Statistics[a]

	N	Mean
iubire	40	8.5750
fidelitate	40	8.4750
intelegerea	40	8.2250
sinceritate	40	8.2000
seriozitatea	40	7.8000
aspect fizic placut	40	7.7000
inteligenta	40	7.6250
harnicie	40	7.6000
personalitatea	40	7.5250
simtul umorului	40	7.1750
feminitatea /masculinitatea	40	7.0500
siguranta si protectia	40	6.3750
statutul social	40	6.2500
starea financiara	40	6.0000
Valid N (listwise)	40	

a. genul subiectului = feminin

Nici bărbaţii nu au expectanţa conform căreia starea lor financiară este cea mai importantă pentru femei, aceasta clasându-se pe ultimul loc (cu o medie de 6,000). Credinţa referitoare la aspectul financiar se află pe ultimul loc al percepţiei reciproce atât în cazul femeilor, cât şi în cazul bărbaţilor, cu observaţia că în cazul bărbaţilor aceasta are o valoare puţin mai mare, arătând astfel o uşoară aşteptare a bărbaţilor de a fi preferaţi în funcţie de condiţia financiară. Observăm o diferenţă semnificativă (p = 0,002) în ceea ce priveşte „siguranţa şi protecţia”, în sensul că bărbaţii se aşteaptă să fie preferaţi în funcţie de protecţia pe care o pot asigura partenerei.

Interpretarea calitativă

Bărbaţii şi femeile au o percepţie reciprocă eronată cu privire la aşteptările sexului opus. Astfel, femeile nu se aşteaptă să fie preferate de către bărbaţi prin prisma aspectului lor plăcut, ci pe baza iubirii, fidelităţii, înţelegerii, siceritãţii şi seriozităţii manifestate în cadrul unei relaţii. Acestea pot fi explicate, aşa cum menţionam şi mai sus, prin faptul că

ambii parteneri trec printr-o serie de stadii înaintea luării deciziei de formare a unui cuplu marital: alegerea în funcţie de similaritatea socială şi de clasă, alegerea în funcţie de valorile comune şi apoi ţinând cont de complementaritatea trebuinţelor, atractivitatea fizică influenţând stadiile iniţiale (Turliuc, 2004). De asemenea, bărbaţii nu se aşteaptă să fie preferaţi în funcţie de starea lor financiară, rezultatele noastre arată că aşteptările acestora vizează înţelegerea, sinceritatea, iubirea, fidelitatea, siguranţa şi protecţia pe care demonstrează partenerelor. Explicăm aceste rezultate prin prisma nevoilor afective ale femeilor, între care iubirea este fundamentală. Femeia este văzută ca o fiinţă care trebuie ocrotită, trebuie ferită de orice situaţii care i-ar putea periclita viaţa. Evitând expunerea femeii la situaţii primejdioase, bărbatul ştie că aceasta îi va putea creşte în continuare copiii, îi va putea furniza în continuare iubirea de care are nevoie. De asemenea, ştim că în cazul femeilor afectivitatea prevalează. Să nu uităm nici de faptul că în ultimii ani, femeia a avut parte de o adevărate ascensiune în ierarhia profesională, lucru care i-a permis să nu mai depindă într-o măsură mare de resursele furnizate de bărbat.

Ipoteza 5 : *Există diferenţe culturale (în cazul de faţă între români şi spanioli) în privinţa preferinţelor pentru anumite trăsături la alegerea partenerului.*

a) *În acest sens, femeile spaniole valorizează în aceeaşi măsură ca şi bărbaţii atractivitatea fizică şi fidelitatea, oferind statut socio-economic. În schimb, femeile românce pun accent pe statutul şi resursele partenerilor oferind în schimb atractivitate fizică.*
b) *Bărbaţii români caută femei atractive fizic şi oferă statut şi resurse, în timp ce bărbaţii spanioli preferă femeile dedicate familiei, oferind aceleaşi trăsături căutate.*

Pentru verificarea acestei ipoteze s-a realizat o analiză de conţinut a anunţurilor matrimoniale apărute în două publicaţii online: “Evenimentul zilei” şi “Segunda mano”. Dintr-un total de 181 de anunţuri, 82 au fost publicate de femei (37 – românce, 45 – spaniole), iar 99 de bărbaţi (51 – români, 48 – spanioli). Dorim să facem o observaţie, şi anume aceea că femeile din România nu apelează într-o măsură prea mare la anunţurile matrimoniale în scopul găsirii unui partener marital, dar că există un segment destul de mare al femeilor care apelează la astfel de servicii în vederea oferirii de servicii sexuale

contra cost sau în schimbul susţinerii financiare pentru o perioadă mai lungă de timp. De asemenea, există un număr relativ mare de bărbaţi care fie îşi oferă serviciile sexuale femeilor cu resurse financiare, fie care îşi caută amante datorită insatisfacţiei sexuale din cadrul căsătoriei. Aceste tipuri de anunţuri nu au fost luate în considerare în analiza noastră.

a) *Femeile spaniole valorizează atractivitatea fizică şi fidelitatea, oferind statut socio-economic. În schimb, femeile române pun accent pe statutul şi resursele partenerilor oferind în schimb atractivitate fizică.*

Dimensiuni	Trăsături oferite	F		Trăsături cerute	F	
		S	R		S	R
Atractivitate fizică	Atractivă, simpatică, zâmbitoare, ochi (albaştri/verzi), blondă, feminină, suplă, *grăsuţă*[1], *frumoasă, stilată, elegantă, curată, tânără, brunetă*	62	143	Atractiv, slab, înalt, grăsuţ, sportiv, *stilat, aspect fizic plăcut*	38	25
Statut socio-economic	Educată, studii superioare, cu obligaţii, realizată profesional, interese intelectuale, *divorţată, studii medii*	37	40	Cult, educat, independent economic, fără obligaţii, străin,	25	56
Dedicat familiei	Simţul umorului, tandră, iubire, comunicativă, sensibilă, romantică, pozitivă, sociabilă, serioasă, liniştită, harnică, fără vicii, familistă*, modestă, bun simţ*	67	50	Tandru, romantic, respect, iubire, seriozitate, familist, bun, comunicativ, înţelegere reciprocă, bun prieten, echilibrat, sensibil, protectiv, liniştit, fără vicii, să ofere stabilitate, harnic, frumuseţe interioară, umor, *gospodar, sentimental*	91	72
Fidelitate sexuală	Sinceritate, fidelă, corectă	13	10	Sinceritate, fidelitate, *decent*	33	27

Tabel 3 *.Analiză de conţinut a anunţurilor matrimoniale publicate de femei în România şi Spania*

[1] Trăsăturile scrise cursiv sunt specifice doar românilor, celelalte fiind comune

Conform rezultatelor din tabelul de mai sus, putem face următoarele observaţii:

- femeile spaniole oferă atractivitate fizică, dar într-o măsură mult mai mică comparabil cu româncele (62[2]-143)
- româncele şi spaniolele oferă în aceeaşi măsură statut socio-economic (37-40). În schimb, româncele îşi doresc mai mult decât semenele lor din Spania, ca partenerul lor să le ofere un statut socio-economic (25-56)
- în privinţa devotamentului faţă de familie, româncele oferă şi cer mai puţine trăsături decât spaniolele (oferă 67-50, cer 91-72). Acelaşi lucru este valabil şi pentru dimensiunea de fidelitate sexuală (oferă 13-10, cer 33-27)
- în cazul femeilor spaniole, valorile dimensiunilor "atractivitate fizică" şi "fidelitate sexuală" (38-33) sunt apropiate.
- femeile spaniole oferă atractivitate fizică, dar o cer într-o măsură mai mică (62-38)
- continuând cu femeile spaniole şi privind la categoria cu cel mai mare număr de trăsături oferite şi la categoria cu cel mai mare număr de trăsături cerute, observăm că este vorba de aceeaşi categorie: devotamentul faţă de familie (67-91). Totuşi numărul trăsăturilor oferite este mai mic decât numărul trăsăturilor cerute. Mai putem observa că valorile de la dimensiunea "atractivitate fizică" oferită sunt apropiate valorilor de la dimensiunea "dedicat familiei" (trăsături oferite) (62-67). Astfel, putem spune că femeile spaniole oferă atractivitate fizică şi se dedică familiei, cerând de la partenerii lor devotament faţă de familie.
- femeile din Spania oferă mai multe trăsături specifice statutului social-economic, decât cer de la potenţialii parteneri maritali.
- în cazul femeilor românce, cea mai mare valoare pentru trăsăturile oferite corespunde dimensiunii "atractivitate fizică" (143), iar valorile cele mai ridicate pentru trăsăturile căutate s-au înregistrat pentru dimensiunea "dedicat familiei" (72), urmată îndeaproape de dimensiunea "statut socio-economic" (56).
- În concluzie: atât româncele, cât şi spaniolele oferă atractivitate fizică, cerând de la partenerii lor devotament faţă de famile. Diferenţa dintre cele două categorii de femei constă în faptul că spaniolele se dedică familiei mai mult decât româncele şi oferă mai

[2] Primul număr aparţine anunţurilor spaniole, în timp ce al doilea revine anunţurilor din România.

multe resurse decât cer, cele din urmă dorind ca viitorii lor soţi lor să le ofere în plus un anumit statut socio-economic.

Interpretarea calitativă

Există diferenţe între femeile spaniole şi cele din România, în sensul că româncele confirmă într-o mai mare măsură predicţiile teoriei evoluţioniste. Acest lucru se poate datora faptului că în România unele resurse pot fi mai uşor procurate de către bărbaţi decât de femei, acestea găsind în cadrul cuplului marital o posibilă siguranţă financiară.

În ceea ce priveşte diferenţa dintre femeile spaniole şi cele române, diferenţă referitoare la faptul că cele din urmă cer pe lângă devotament faţă de familie şi un statut socio-economic favorabil, aceasta poate fi explicată prin nivelul diferit de trai corespunzător celor două ţări, bine ştiut fiind faptul că nivelul de trai al Spaniei este superior celui din ţara noastră. Un nivel de trai mai ridicat presupune şi mai multe locuri de muncă, mai multe oportunităţi financiare şi profesionale atât pentru femei, cât şi pentru bărbaţi. În România, o ţară în curs de dezvoltare, oportunităţile oferite femeilor în scopul dezvoltării unei cariere sau acelea care să le ofere un loc de muncă care că le permită independenţa financiară, chiar şi în cazul întreţinerii unei familii (familia monoparentală), sunt mult mai puţine, comparativ cu cele oferite de mediul social-economic din vestul Europei. Conform ipotezei neajutorării structurale (structural powerlessness hypothesis) (Buss şi Barnes, 1986), importanţa pe care femeile o acordă resurselor economice ale unui bărbat ar trebui să scadă pe măsură ce femeile câştigă un acces mai mare la astfel de resurse. Cu alte cuvinte, femeile valorizează resursele economice la un potenţial partener pentru că societatea noastră este structurată în aşa fel încât achiziţia resurselor este mai dificilă pentru femei decât pentru bărbaţi. Conform unui studiu de mare amploare, desfăşurat în cadrul a 37 de culturi, se pare că pentru femeile spaniole sunt la fel de importante ca şi pentru bărbaţi următoarlele lucruri: o bună perspectivă financiară, ambiţia şi capacitatea de a câstiga bani. Prin urmare, femeile spaniole având un mai mare acces la acest tip de resurse şi având astfel o oarecare siguranţă şi independenţă financiară, nu doresc în mod necesar ca partenerii lor să le susţină financiar. Întrucât nu există studii care să verifice modalitatea în care calitatea vieţii din anumite ţări afectează criteriile de alegere a partenerilor de cuplu marital, aceste concluzii sunt influenţate de subiectivitatea şi experienţa autorului.

b) *Atât bărbaţii români, cât şi cei spanioli preferă atractivitatea fizică, oferind în schimb statut şi resurse materiale.*

În scopul verificării acestei ipoteze am realizat o analiză de conţinut a 99 de anunţuri matrimoniale a bărbaţilor din România (51) şi din Spania (48). În urma rezultatelor obţinute putem face următoarele observaţii:

Dimensiuni	Trăsături oferite	F		Trăsături cerute	F	
		S	R		S	R
Atractivitate fizică	Atractiv, simpatic, atletic, sportiv, *prezentabil, zâmbitor, îngrijit, înalt*	25	29	Atractivă, simpatică, feminină, suplă, *stilată, frumoasă, tânără*	30	56
Statut socio-economic	Educat, cult, situaţie financiară bună, maşină, locuinţă, realizat profesional, fără obligaţii, *studii superioare, străin, select, generos*	31	93	Străină, cultă, inteligentă, *independentă financiar, fără obligaţii*	33	6
Dedicat familiei	Romantic, tandru, iubire, serios, simţul umorului, înţelegător, găteşte, sociabil, harnic, comunicativ, sensibil, familist, liniştit, respect, *calm, fără vicii, credincios, muncitor, serios*	63	36	Iubire, simţul umorului, bună prietenă, frumuseţe interioară, matură în gândire, serioasă, respect reciproc, stabilă emoţional, tandră, comunicativă, romantică, familistă, bună gospodină, liniştită, *naturaleţe, fără vicii, sensibilă*	52	41
Fidelitate sexuală	Siceritate, fidelitate	11	9	Sinceritate, fidelitate	7	6

Tabel 4 *Analiză de conţinut a anunţurilor matrimoniale publicate de bărbaţi în România şi Spania*

- bărbaţii români, mai mult decât cei spanioli, cer ca partenerele lor să fie atractive (30-56)
- există o diferenţă semnificativă între spanioli şi români în ceea ce priveşte numărul de trăsături oferite specifice dimensiunii "statut socio-economic", în sensul ca bărbaţii

români mizează mai mult pe statutul lor şi pe resursele pe care le au, decât barbaţii spanioli (31-93)

- bărbaţii spanioli preferă în mai mare măsură decât cei români, ca partenerele lor să aibă un statut socio-economic (33-6)
- bărbaţii spanioli sunt mult mai dedicaţi familiei decât cei români (63-36), cerând acelaşi lucru de la partenerele lor (52). În schimb, bărbaţii români cer ca partenerele lor să fie mai devotate familiei decât ei (36-41)
- bărbaţii spanioli oferă mai multă fidelitate decât cer (11-9), în timp ce în cazul bărbaţilor din România situaţia este inversă (9-6).
- Concluzie: bărbaţii români preferă atractivitatea fizică în schimbul oferirii de resurse şi de statut, în timp ce bărbaţii spanioli doresc ca partenerele lor să fie devotate familiei, ei iubind foarte mult familia.

Interpretarea calitativă

Rezultatele populaţiei de bărbaţi români pot fi explicate prin prisma teoriei evoluţioniste. Conform acesteia bărbaţii oferă resurse şi statut în schimbul atractivităţii femeilor. Întrucât bărbatul este mai puternic şi mai adaptat situaţiilor de obţinere a resurselor, acesta trebuie să asigure partenerei sale cele necesare pentru susţinerea unei sarcini, a creşterii şi educării urmaşilor. Bărbatul îşi doreşte atractivitate din partea femeii întrucât aceasta este asociată cu tinereţe, adică cu un potenţial reproductiv crescut. De asemenea, bărbaţii sunt percepuţi mai atractivi şi cu un statut mai favorabil, dacă se află în compania unei femei atractive. Chiar dacă influxul femeilor pe piaţa muncii din România a crescut în ultimii ani, consecinţa acestui lucru fiind faptul că femeile au un acces mai crescut decât înainte la resursele economice, se pare că bărbaţii continuă să fie cei care îşi susţin partenerele sau familiile din puncte de vedere socio-economic. Aceste rezultate sunt susţinute şi de ceea ce s-a obţinut la ipoteza anterioară (*femeile romance pun accent pe statutul şi resursele partenerilor oferind în schimb atractivitate fizică).*

În ceea ce priveşte lotul de subiecţi spanioli, rezultatele sunt contradictorii, nefiind susţinute nici de teoria evoluţionistă, nici de alte studii (Burmann, Peláez, Sánchez , 2002 sau Buss, 1989). Considerăm că aceste rezultate se datorează numărului mic de anunţuri analizate, 48, comparativ cu 5745 de anunţuri analizate de cercetătorii de la universitatea din Madrid.

Este posibil ca aceste rezultate să reflecte importanţa familiei în societatea spaniolă. Întrucât nivelul de trai este unul favorabil, care permite populaţiei accesul la resursele necesare întreţinerii unei familii, aceasta nemaifiind îngrijorată de posibilităţile de obţinere a mijloacelor de trai, se poate concentra mai mult asupra familiei.

Capitolul 6

Concluzii generale

6.1. Concluziile cercetării
6.2. Consideraţii evaluative asupra cercetării

6.1. Concluziile cercetării

În ansamblu, ipotezele principale ale cercetării prezente au fost confirmate, ceea ce duce la concluzia că scopul studiului a fost atins. Am realizat o ierarhie a criteriilor de alegerea atât pentru femei, cât şi pentru bărbaţi, şi am observat o serie de asemănări, acestea fiind datorate similarităţii care a influenţat şi atracţia interpersonală. Am putut vedea faptul că percepţia reciprocă cu privire la preferinţele sexului opus este eronată.

Faptul că bărbaţii îşi doresc femei mai tinere, iar femeile vor bărbaţi mai în vârstă, este concordant cu predicţiile teoriei evoluţioniste. Femeile au nevoie de bărbaţi puternici care să le poată oferi resursele necesare pentru a avea grijă de copii. Asfel, potrivirea optimă ar fi între o femeie tânără şi frumoasă şi un bărbat mai în vârstă şi puternic.

Atât femeile, cât şi bărbaţii îşi doresc ca partenerii lor să aibă o dispoziţie plăcută, să fie devotaţi familiei şi să aibă un aspect fizic plăcut. Aceste rezultate sunt susţinute şi de alte studii, arătând astfel că între femei nu apar doar diferenţe, ci şi similitudini.

Pentru femei atractivitatea fizică a partenerului nu are un loc privilegiat în rândul criteriilor de selecţie. Deşi ne-am fi aşteptat să existe diferenţe semnificative între femei şi bărbaţi în ceea ce priveşte preferinţa pentru un partener atractiv, acestea nu au apărut, chiar dacă media arată o preferinţă mai mare din partea bărbaţilor pentru atractivitate comparativ cu femeile. Considerăm că această absenţă a unei diferenţe semnificative se datorează faptului că atractivitatea are un loc privilegiat doar la începutul relaţiei, influenţând astfel decizia de a forma sau nu un cuplu premarital. După ce au întâlnit pe cineva, atât bărbaţii, cât şi femeile preferă ca partenerii lor să fie atrăgători (Walster şi col., 1966, apud Brehm, 1990). Femeile sunt la fel de receptive ca şi bărbaţii la aspectul fizic. Bineînţeles că atractivitatea poate influenţa mersul relaţiei maritale într-o direcţie

bună sau nu, în sensul că apariţia unor discrepanţe între nivelele de atractivitate ale celor doi poate conduce la insatisfacţie maritală.

Considerăm că am făcut cunoscuţi factorii de interes în alegerea partenerului, aceştia putând fi buni predictori pentru valorile integrate de cuplul marital în cadrul unei societăţi. Faptul că atractivitatea nu ocupă un loc important în ierarhia criteriilor de alegere a unui partener de cuplu marital ne ajută să vedem importanţa altor factori în construirea şi menţinerea unei relaţii de calitate. Nu dorim să negăm importanţa atractivităţii în alegerea partenerului marital, ci doar să arătăm că decizia de a deveni din cuplu premarital, cuplu marital este una bazată pe factori mai complecşi ce ţin de personalitate, de maniera de comportare, de sprijinul şi respectul oferit de partener.

Conform rezultatelor noastre, putem afirma că adeseori ne înşelăm când afirmăm că „femeile vor doar bani, iar bărbaţii doar frumuseţe". Aceşăi doi factori (starea financiară şi aspectul fizic plăcut) nu sunt suficienţi unei convieţuiri armonioase. Astfel, în formarea unui cuplu marital, ce presupune o complexitate mare, bărbaţii se aşteaptă să fie aleşi îm funcţie de înţelegerea, sinceritatea, iubirea, fidelitatea, siguranţa şi protecţia arătate faţă de parteneră. Femeile, în schimb, se aşteaptă să fie alese în funcţie de iubirea, fidelitatea, înţelegerea, sinceritatea şi seriozitatea manifestate în cadrul relaţiei.

Diferenţele interculturale în privinţa importanţei atractivităţii fizice şi a resurselor financiare în alegerea partenerului de cuplu marital subliniază importanţa resurselor în societatea românească. Astfel, dacă atât pentru femeile din România, cât şi pentru cele din Spania, devotamentul partenerilor faţă de familie este pe primul loc, româncele cer în plus resurse socio-economice. Ambele categorii de femei, oferă atractivitatea fizică în schimbul a ceea ce-şi doresc. Nivelul de trai din cele două ţări diferă semnificativ, acest lucru putând influenţa importanţa acordată anumitor criterii, cum sunt cele socio-economice.

Bărbaţii din România corespund predicţiilor teoriei evoluţioniste: ei oferă resurse în schimbul atractivităţii. Acest lucru poate fi pus în legătură şi cu rezultatele de la prima ipoteză conform căreia bărbaţii vor femei mai tinere. Atractivitatea este asociată cu tinereţea, iar resursele sunt asociate cu o vârstă mai matură. Prin urmare, bărbaţii adulţi preferă soţii mai tinere, acestea oferindu-le atractivitatea şi potentialul lor crescut de

reproducere, iar ei susţinându-şi familia cu resursele financiare, evemtual şi cu statutul social deţinut.

Privitor la rezultatele obţinute de bărbaţii spanioli, aceştia preferă femeile dedicate familiei şi mai puţin atractivitatea, oferind la rândul lor trăsături care-i recomandă pentru formarea unui cuplu marital. Întrucât aceste rezultate nu corespund niciunei teorii şi nefiind susţinute de alte studii, considerăm că aceasta este una dintre limitele cercetării de faţă.

6.2. Consideraţii evaluative asupra cercetării

Un punct forte al studiului îl reprezintă coeficienţii de consistenţă internă Alpha Cronbach ce au avut valori ridicate, coeficienţi calculaţi pentru cele două dimensiuni ale chestionarului F.A.P. (Factori în Alegerea Partenerului) construit de către autor.

Având în vedere că ultima ipoteză a cercetării prezente nu este susţinută de un corp teoretic solid, studiile referitoare la diferenţele dintre populaţia spaniolă şi alte populaţii (Buss, 1989 vs. Burmann, 2002) fiind neconcluzive, considerăm că aceste diferenţe ar trebui clarificate prin intermediul unui studiu intercultural vizând criteriile de alegere ale partenerului de cuplu marital şi influenţa nivelului de trai asupra acestor criterii.

În lipsa manipulării unei variabile independente, nu putem afirma cu certitudine că atractivitatea fizică este sau nu întărită de alte caracteristici cum ar fi statutul marital, profesia sau alte trăsături socio-morale. De asemenea, întrucât frumuseţea stă în ochii privitorului, atractivitatea fizică este dificil de operaţionalizat (deşi în scopul unei operaţionalizări cât mai adecvate s-ar putea realiza măsurări repetate). Datorită nefolosirii unor niveluri /categorii ale atractivităţii nu putem afirma pentru ce procent din lotul de subiecţi, atractivitatea este importantă într-o măsură foarte mică, medie sau dacă este foarte importantă.

Numărul mic de subiecţi, ca şi cel al anunţurilor matrimoniale impun precauţie în generalizarea la întreaga populaţie. Un număr mai mare de subiecţi ar putea arăta mai clar şi importanţa resurselor financiare pentru femeile din România în alegerea partenerului, întrucât în studiul nostru criteriul referitor la un bun potenţial financiar a depăşit cu puţin valoarea lui p în urma aplicării testului T pentru eşantioane independente ($p = 0,06$).

Ca perspective pentru cercetare, menţionăm următoarele direcţii: cercetarea diferenţelor dintre criteriile de alegere ale unui partener în funcţie de numărul de ani trecut de la căsătorie, diferenţele dintre aceste criterii în funcţie de mediul de provenienţă (urban /rural sau în funcţie de regiunile ţării), importanţa atractivităţii în obţinerea unui loc de muncă în urma interviului, diferenţele de gen în acordarea îngrijirilor părinţilor în vârstă, diferenţele de gen în privinţa aşteptărilor referitoare la fidelitatea partenerului, verificarea corelaţiei dintre criteriile de alegere a partenerului în cadrul diadelor deja formate, cercetarea influenţei corelaţiei mai sus menţionate asupra calităţii relaţiei de cuplu.

Anexe

Anexa 1 – Prelucrări statistice în SPSS

Alpha-Cronbach pentru dimensiunea „criterii de alegere" a chestionarului F.A.P.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	80	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	80	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.826	23

Alpha-Cronbach pentru dimensiunea „percepţia reciprocă"

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	80	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	80	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.831	14

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
harnica si buna gospodina	162.9875	302.139	.614	.807
dispozitie placuta	162.4125	328.068	.314	.822
sociabilitate	162.5000	325.873	.332	.821
nivel educational similar	162.8500	315.775	.461	.815
rafinament, ingrijire	161.8625	324.728	.540	.815
potential financiar bun	163.9000	316.116	.393	.818
virginitate	165.9500	312.403	.271	.830
caracter demn de incredere	161.6625	333.619	.464	.819
stabilitate emotionala si maturitate	162.0625	333.629	.324	.821
dragoste pentru familie si pentru copii	161.7250	321.873	.547	.814
popularitate, faima sau statut social favorabil	164.9375	300.186	.456	.816
aspect fizic placut	162.8875	323.595	.404	.818
religie asemanatoare /aceeasi religie	163.9875	299.076	.437	.818
ambitie si harnicie	162.4000	321.332	.551	.814
idei politice similare	166.6375	305.981	.407	.819
atractie reciproca - iubire	161.5625	336.477	.249	.824
sanatate	162.5125	313.114	.528	.812
educatie si inteligenta	162.1125	339.772	.218	.824
sinceritate si respect	161.5750	338.273	.285	.823
intelegere	161.6250	337.199	.313	.822
fidelitate	161.5875	336.473	.335	.822
credinta in Dumnezeu	162.6750	316.146	.344	.821
simtul umorului	162.5375	328.328	.354	.820

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
aspect fizic placut	98.3500	167.876	.315	.829
iubire	97.7250	164.050	.494	.819
inteligenta	98.5875	159.537	.520	.817
sinceritate	97.8750	159.073	.599	.813
harnicie	98.5000	164.861	.381	.825
fidelitate	97.8000	155.757	.622	.810
starea financiara	99.8250	153.007	.533	.815
intelegerea	97.8250	166.425	.502	.820
simtul umorului	98.8250	163.159	.374	.826
feminitatea /masculinitatea	98.8375	163.530	.270	.837
personalitatea	98.5000	162.785	.403	.824
seriozitatea	98.1625	158.467	.543	.815
statutul social	99.4500	153.137	.527	.815
siguranta si protectia	98.8750	142.668	.565	.814

T-Test pentru dimensiunea „criterii de alegere”

Group Statistics

	genul subiectului	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
harnica si buna gospodina	feminin	40	6.4750	2.20707	.34897
	masculin	40	8.0000	1.48497	.23479
dispozitie placuta	feminin	40	7.9250	1.18511	.18738
	masculin	40	7.7000	2.00256	.31663
sociabilitate	feminin	40	8.1750	1.15220	.18218
	masculin	40	7.2750	2.05048	.32421
nivel educational similar	feminin	40	7.4000	1.78023	.28148
	masculin	40	7.3500	1.92886	.30498
rafinament, ingrijire	feminin	40	8.0750	1.43915	.22755
	masculin	40	8.6500	.80224	.12685
potential financiar bun	feminin	40	6.9500	1.73870	.27491
	masculin	40	5.7000	2.20954	.34936
virginitate	feminin	40	3.7500	2.68662	.42479
	masculin	40	4.8000	3.13949	.49640
caracter demn de incredere	feminin	40	8.6250	.80662	.12754
	masculin	40	8.5000	.96077	.15191
stabilitate emotionala si maturitate	feminin	40	8.4750	.87669	.13862
	masculin	40	7.8500	1.40603	.22231
dragoste pentru familie si pentru copii	feminin	40	8.5750	1.19588	.18909
	masculin	40	8.4250	1.43021	.22614
popularitate, faima sau statut social favorabil	feminin	40	5.2250	2.56692	.40587
	masculin	40	5.3500	2.78779	.44079
aspect fizic placut	feminin	40	7.0500	1.51826	.24006
	masculin	40	7.6250	1.64375	.25990
religie asemanatoare /aceeasi religie	feminin	40	6.4000	2.60965	.41262
	masculin	40	6.0750	3.01609	.47689
ambitie si harnicie	feminin	40	7.6750	1.32795	.20997

	masculin	40	7.9750	1.32988	.21027
idei politice similare	feminin	40	3.1500	2.31550	.36611
	masculin	40	4.0250	2.77800	.43924
atractie reciproca - iubire	feminin	40	8.7000	1.15913	.18328
	masculin	40	8.6250	1.33373	.21088
sanatate	feminin	40	7.4750	1.76849	.27962
	masculin	40	7.9500	1.76795	.27954
educatie si inteligenta	feminin	40	8.2000	.96609	.15275
	masculin	40	8.0250	1.14326	.18077
sinceritate si respect	feminin	40	8.5000	1.21950	.19282
	masculin	40	8.8000	.60764	.09608
intelegere	feminin	40	8.5750	.63599	.10056
	masculin	40	8.6250	1.23387	.19509
fidelitate	feminin	40	8.7000	1.06699	.16871
	masculin	40	8.5750	.87376	.13815
credinta in Dumnezeu	feminin	40	7.8000	1.72760	.27316
	masculin	40	7.3000	2.73814	.43294
simtul umorului	feminin	40	7.6750	1.50874	.23855
	masculin	40	7.7000	1.45355	.22983

Independent Samples Test pentru dimensiunea „criterii de alegere”

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
harnica si buna gospodina	Equal variances assumed	10.566	.002	-3.626	78	.001	-1.52500	.42060	-2.36236	-.68764
	Equal variances not assumed			-3.626	68.305	.001	-1.52500	.42060	-2.36423	-.68577
dispozitie placuta	Equal variances assumed	3.461	.067	.612	78	.543	.22500	.36792	-.50748	.95748
	Equal variances not assumed			.612	63.333	.543	.22500	.36792	-.51016	.96016
sociabilitate	Equal variances assumed	7.585	.007	2.420	78	.018	.90000	.37189	.15963	1.64037
	Equal variances not assumed			2.420	61.396	.018	.90000	.37189	.15646	1.64354
nivel educational similar	Equal variances assumed	.097	.756	.120	78	.904	.05000	.41502	-.77625	.87625
	Equal variances not assumed			.120	77.504	.904	.05000	.41502	-.77633	.87633
rafinament, ingrijire	Equal variances assumed	3.812	.054	-2.207	78	.030	-.57500	.26052	-1.09365	-.05635
	Equal variances not assumed			-2.207	61.103	.031	-.57500	.26052	-1.09592	-.05408
potential financiar bun	Equal variances assumed	1.822	.181	2.812	78	.006	1.25000	.44455	.36496	2.13504
	Equal variances not assumed			2.812	73.913	.006	1.25000	.44455	.36419	2.13581
virginitate	Equal variances assumed	1.165	.284	-1.607	78	.112	-1.05000	.65334	-2.35071	.25071
	Equal variances not assumed			-1.607	76.181	.112	-1.05000	.65334	-2.35120	.25120

caracter demn de incredere	Equal variances assumed	.463	.498	.630	78	.530	.12500	.19835	-.26989	.51989
	Equal variances not assumed			.630	75.730	.530	.12500	.19835	-.27007	.52007
stabilitate emotionala si maturitate	Equal variances assumed	7.169	.009	2.386	78	.019	.62500	.26199	.10342	1.14658
	Equal variances not assumed			2.386	65.343	.020	.62500	.26199	.10183	1.14817
dragoste pentru familie si pentru copii	Equal variances assumed	1.262	.265	.509	78	.612	.15000	.29477	-.43685	.73685
	Equal variances not assumed			.509	75.629	.612	.15000	.29477	-.43714	.73714
popularitate, faima sau statut social favorabil	Equal variances assumed	.486	.488	-.209	78	.835	-.12500	.59918	-1.31789	1.06789
	Equal variances not assumed			-.209	77.475	.835	-.12500	.59918	-1.31801	1.06801
aspect fizic placut	Equal variances assumed	.213	.646	-1.625	78	.108	-.57500	.35380	-1.27937	.12937
	Equal variances not assumed			-1.625	77.513	.108	-.57500	.35380	-1.27944	.12944
religie asemanatoare /aceeasi religie	Equal variances assumed	1.607	.209	.515	78	.608	.32500	.63062	-.93046	1.58046
	Equal variances not assumed			.515	76.421	.608	.32500	.63062	-.93087	1.58087
ambitie si harnicie	Equal variances assumed	.001	.978	-1.010	78	.316	-.30000	.29716	-.89159	.29159
	Equal variances not assumed			-1.010	78.000	.316	-.30000	.29716	-.89159	.29159
idei politice similare	Equal variances assumed	4.861	.030	-1.530	78	.130	-.87500	.57181	-2.01339	.26339
	Equal variances not assumed			-1.530	75.549	.130	-.87500	.57181	-2.01398	.26398
atractie reciproca - iubire	Equal variances assumed	.379	.540	.268	78	.789	.07500	.27939	-.48123	.63123
	Equal variances not assumed			.268	76.513	.789	.07500	.27939	-.48140	.63140

sanatate	Equal variances assumed	.027	.871	-1.201	78	.233	-.47500	.39539	-1.26215	.31215
	Equal variances not assumed			-1.201	78.000	.233	-.47500	.39539	-1.26215	.31215
educatie si inteligenta	Equal variances assumed	2.737	.102	.739	78	.462	.17500	.23666	-.29616	.64616
	Equal variances not assumed			.739	75.888	.462	.17500	.23666	-.29637	.64637
sinceritate si respect	Equal variances assumed	5.547	.021	-1.393	78	.168	-.30000	.21543	-.72889	.12889
	Equal variances not assumed			-1.393	57.241	.169	-.30000	.21543	-.73135	.13135
intelegere	Equal variances assumed	.241	.625	-.228	78	.820	-.05000	.21948	-.48696	.38696
	Equal variances not assumed			-.228	58.357	.821	-.05000	.21948	-.48929	.38929
fidelitate	Equal variances assumed	.421	.518	.573	78	.568	.12500	.21806	-.30911	.55911
	Equal variances not assumed			.573	75.081	.568	.12500	.21806	-.30938	.55938
credinta in Dumnezeu	Equal variances assumed	5.230	.025	.977	78	.332	.50000	.51191	-.51913	1.51913
	Equal variances not assumed			.977	65.803	.332	.50000	.51191	-.52212	1.52212
simtul umorului	Equal variances assumed	.166	.685	-.075	78	.940	-.02500	.33125	-.68447	.63447
	Equal variances not assumed			-.075	77.892	.940	-.02500	.33125	-.68449	.63449

T-Test pentru dimensiunea „percepţia reciprocă”

Group Statistics

	genul subiectului	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
aspect fizic placut	Feminin	40	7.7000	1.65173	.26116
	Masculin	40	7.7750	1.42302	.22500
iubire	Feminin	40	8.5750	.90263	.14272
	Masculin	40	8.1500	1.64161	.25956
inteligenta	Feminin	40	7.6250	1.47956	.23394
	Masculin	40	7.3750	1.67466	.26479
sinceritate	Feminin	40	8.2000	1.47109	.23260
	Masculin	40	8.2250	1.40489	.22213
harnicie	Feminin	40	7.6000	1.48151	.23425
	Masculin	40	7.5750	1.67772	.26527
fidelitate	Feminin	40	8.4750	1.30064	.20565
	Masculin	40	8.1000	1.80881	.28600
starea financiara	Feminin	40	6.0000	1.73944	.27503
	Masculin	40	6.5250	2.14820	.33966
intelegerea	Feminin	40	8.2250	1.07387	.16979
	Masculin	40	8.3000	1.24447	.19677
simtul umorului	Feminin	40	7.1750	1.55064	.24518
	Masculin	40	7.3500	1.91552	.30287
feminitatea /masculinitatea	Feminin	40	7.0500	2.38532	.37715
	Masculin	40	7.4500	1.83904	.29078
personalitatea	Feminin	40	7.5250	1.43201	.22642
	Masculin	40	7.6500	1.88856	.29861
seriozitatea	Feminin	40	7.8000	1.48842	.23534
	Masculin	40	8.0500	1.69388	.26783
statutul social	Feminin	40	6.2500	1.87767	.29689
	Masculin	40	7.0250	2.00624	.31721
siguranta si protectia	Feminin	40	6.3750	2.92371	.46228
	Masculin	40	8.0500	1.64784	.26055

Independent Samples Test pentru dimensiunea „percepţia reciprocă”

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
aspect fizic placut	Equal variances assumed	.112	.738	-.218	78	.828	-.07500	.34472	-.76128	.61128
	Equal variances not assumed			-.218	76.329	.828	-.07500	.34472	-.76152	.61152
iubire	Equal variances assumed	3.734	.057	1.435	78	.155	.42500	.29621	-.16471	1.01471
	Equal variances not assumed			1.435	60.607	.156	.42500	.29621	-.16739	1.01739
inteligenta	Equal variances assumed	2.370	.128	.708	78	.481	.25000	.35333	-.45342	.95342
	Equal variances not assumed			.708	76.833	.481	.25000	.35333	-.45359	.95359
sinceritate	Equal variances assumed	.206	.651	-.078	78	.938	-.02500	.32163	-.66532	.61532
	Equal variances not assumed			-.078	77.835	.938	-.02500	.32163	-.66534	.61534
harnicie	Equal variances assumed	.258	.613	.071	78	.944	.02500	.35389	-.67955	.72955
	Equal variances not assumed			.071	76.824	.944	.02500	.35389	-.67972	.72972
fidelitate	Equal variances assumed	.484	.489	1.065	78	.290	.37500	.35226	-.32629	1.07629
	Equal variances not assumed			1.065	70.822	.291	.37500	.35226	-.32742	1.07742
starea financiara	Equal variances assumed	1.151	.287	-1.201	78	.233	-.52500	.43705	-1.39509	.34509
	Equal variances not assumed			-1.201	74.766	.233	-.52500	.43705	-1.39569	.34569
intelegerea	Equal variances assumed	.590	.445	-.289	78	.774	-.07500	.25990	-.59242	.44242
	Equal variances not assumed			-.289	76.364	.774	-.07500	.25990	-.59260	.44260

simtul umorului	Equal variances assumed	3.316	.072	-.449	78	.655	-.17500	.38967	-.95077	.60077
	Equal variances not assumed			-.449	74.758	.655	-.17500	.38967	-.95130	.60130
feminitatea /masculinitatea	Equal variances assumed	1.251	.267	-.840	78	.404	-.40000	.47623	-1.34810	.54810
	Equal variances not assumed			-.840	73.259	.404	-.40000	.47623	-1.34907	.54907
personalitatea	Equal variances assumed	1.301	.258	-.334	78	.740	-.12500	.37474	-.87106	.62106
	Equal variances not assumed			-.334	72.704	.740	-.12500	.37474	-.87191	.62191
seriozitatea	Equal variances assumed	.039	.844	-.701	78	.485	-.25000	.35653	-.95980	.45980
	Equal variances not assumed			-.701	76.731	.485	-.25000	.35653	-.95999	.45999
statutul social	Equal variances assumed	.002	.969	-1.784	78	.078	-.77500	.43447	-1.63997	.08997
	Equal variances not assumed			-1.784	77.660	.078	-.77500	.43447	-1.64003	.09003
siguranta si protectia	Equal variances assumed	26.978	.000	-3.157	78	.002	-1.67500	.53065	-2.73144	-.61856
	Equal variances not assumed			-3.157	61.506	.002	-1.67500	.53065	-2.73592	-.61408

genul subiectului = feminin

Descriptive Statistics[a]

	N	Mean
iubire	40	8.5750
fidelitate	40	8.4750
intelegerea	40	8.2250
sinceritate	40	8.2000
seriozitatea	40	7.8000
aspect fizic placut	40	7.7000
inteligenta	40	7.6250
harnicie	40	7.6000
personalitatea	40	7.5250
simtul umorului	40	7.1750
feminitatea /masculinitatea	40	7.0500
siguranta si protectia	40	6.3750
statutul social	40	6.2500
starea financiara	40	6.0000
Valid N (listwise)	40	

a. genul subiectului = feminin

genul subiectului = masculin

Descriptive Statistics[a]

	N	Mean
intelegerea	40	8.3000
sinceritate	40	8.2250
iubire	40	8.1500
fidelitate	40	8.1000
siguranta si protectia	40	8.0500
seriozitatea	40	8.0500
aspect fizic placut	40	7.7750
personalitatea	40	7.6500
harnicie	40	7.5750
feminitatea /masculinitatea	40	7.4500
inteligenta	40	7.3750
simtul umorului	40	7.3500
statutul social	40	7.0250
starea financiara	40	6.5250
Valid N (listwise)	40	

a. genul subiectului = masculin

Descriptives pentru femei

Descriptive Statistics pentru femei

	N	Mean
fidelitate	40	8.7000
atractie reciproca - iubire	40	8.7000
caracter demn de incredere	40	8.6250
intelegere	40	8.5750
dragoste pentru familie si pentru copii	40	8.5750
sinceritate si respect	40	8.5000
stabilitate emotionala si maturitate	40	8.4750
educatie si inteligenta	40	8.2000
sociabilitate	40	8.1750
rafinament, ingrijire	40	8.0750
dispozitie placuta	40	7.9250
credinta in Dumnezeu	40	7.8000
simtul umorului	40	7.6750
ambitie si harnicie	40	7.6750
sanatate	40	7.4750
nivel educational similar	40	7.4000
aspect fizic placut	40	7.0500
potential financiar bun	40	6.9500
harnica si buna gospodina	40	6.4750
religie asemanatoare /aceeasi religie	40	6.4000
popularitate, faima sau statut social favorabil	40	5.2250
virginitate	40	3.7500
idei politice similare	40	3.1500
Valid N (listwise)	40	

Descriptives pentru barbati

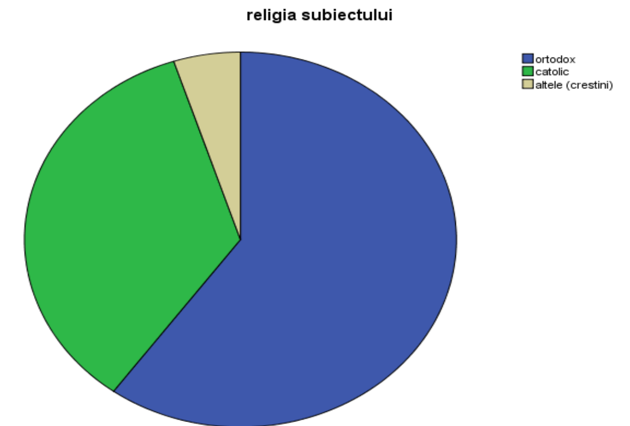
Descriptive Statistics pentru bărbaţi

	N	Mean
sinceritate si respect	40	8.8000
rafinament, ingrijire	40	8.6500
intelegere	40	8.6250
atractie reciproca - iubire	40	8.6250
fidelitate	40	8.5750
caracter demn de incredere	40	8.5000
dragoste pentru familie si pentru copii	40	8.4250
educatie si inteligenta	40	8.0250
harnica si buna gospodina	40	8.0000
ambitie si harnicie	40	7.9750
sanatate	40	7.9500
stabilitate emotionala si maturitate	40	7.8500
simtul umorului	40	7.7000
dispozitie placuta	40	7.7000
aspect fizic placut	40	7.6250
nivel educational similar	40	7.3500
credinta in Dumnezeu	40	7.3000
sociabilitate	40	7.2750
religie asemanatoare /aceeasi religie	40	6.0750
potential financiar bun	40	5.7000
popularitate, faima sau statut social favorabil	40	5.3500
virginitate	40	4.8000
idei politice similare	40	4.0250
Valid N (listwise)	40	

Frequencies

		religia subiectului	varsta subiectului	statutul marital al subiectului	varsta dorita pentru casatorie	diferenta de varsta dintre subiect si partener	care dintre parteneri sa fie mai mare
N	Valid	80	80	80	80	80	80
	Missing	0	0	0	0	0	0
	Mean	1.4500	21.7875	1.7750	26.8000	3.112	1.0250
	Median	1.0000	21.0000	2.0000	26.0000	3.000	1.0000
	Mode	1.00	22.00	1.00	25.00	2.0	1.00
	Minimum	1.00	18.00	1.00	21.00	.0	1.00
	Maximum	3.00	34.00	4.00	40.00	9.0	2.00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

Frequency Table

religia subiectului

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ortodox	48	60.0	60.0	60.0
	catolic	28	35.0	35.0	95.0
	altele (crestini)	4	5.0	5.0	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

statutul marital al subiectului

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	singur(a)	38	47.5	47.5	47.5
	intr-o relatie	29	36.2	36.2	83.8
	logodit(a)	6	7.5	7.5	91.2
	casatorit(a)	7	8.8	8.8	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

varsta subiectului

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18	12	15.0	15.0	15.0
	19	10	12.5	12.5	27.5
	20	11	13.8	13.8	41.2
	21	13	16.2	16.2	57.5
	22	17	21.2	21.2	78.8
	24	2	2.5	2.5	81.2
	25	3	3.8	3.8	85.0
	26	5	6.2	6.2	91.2
	27	2	2.5	2.5	93.8
	30	1	1.2	1.2	95.0
	31	1	1.2	1.2	96.2
	34	3	3.8	3.8	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

varsta dorita pentru casatorie

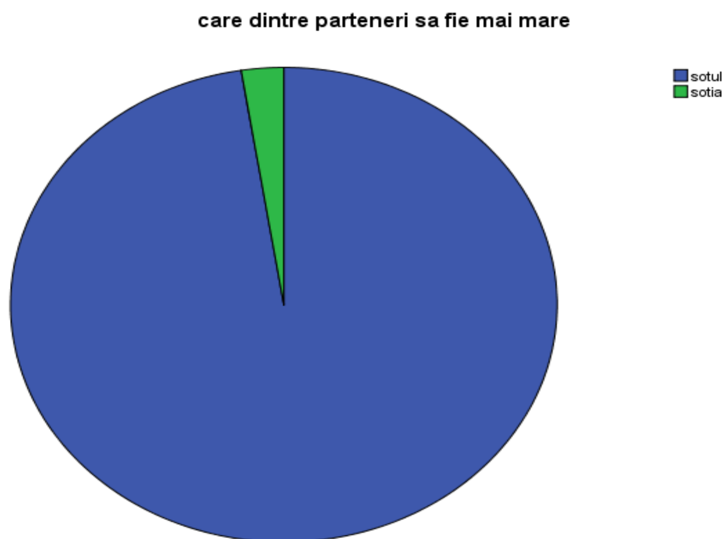
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	21	3	3.8	3.8	3.8
	23	1	1.2	1.2	5.0
	24	9	11.2	11.2	16.2
	25	23	28.8	28.8	45.0
	26	8	10.0	10.0	55.0
	27	10	12.5	12.5	67.5
	28	7	8.8	8.8	76.2
	29	7	8.8	8.8	85.0
	30	6	7.5	7.5	92.5
	32	1	1.2	1.2	93.8
	33	1	1.2	1.2	95.0
	34	1	1.2	1.2	96.2
	35	1	1.2	1.2	97.5
	36	1	1.2	1.2	98.8
	40	1	1.2	1.2	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

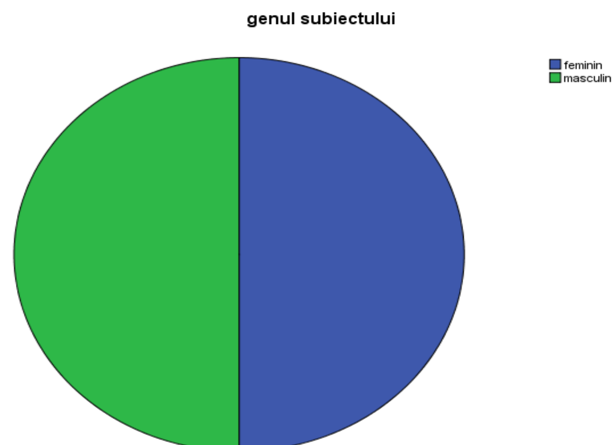
care dintre parteneri sa fie mai mare

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sotul	78	97.5	97.5	97.5
	sotia	2	2.5	2.5	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

genul subiectului

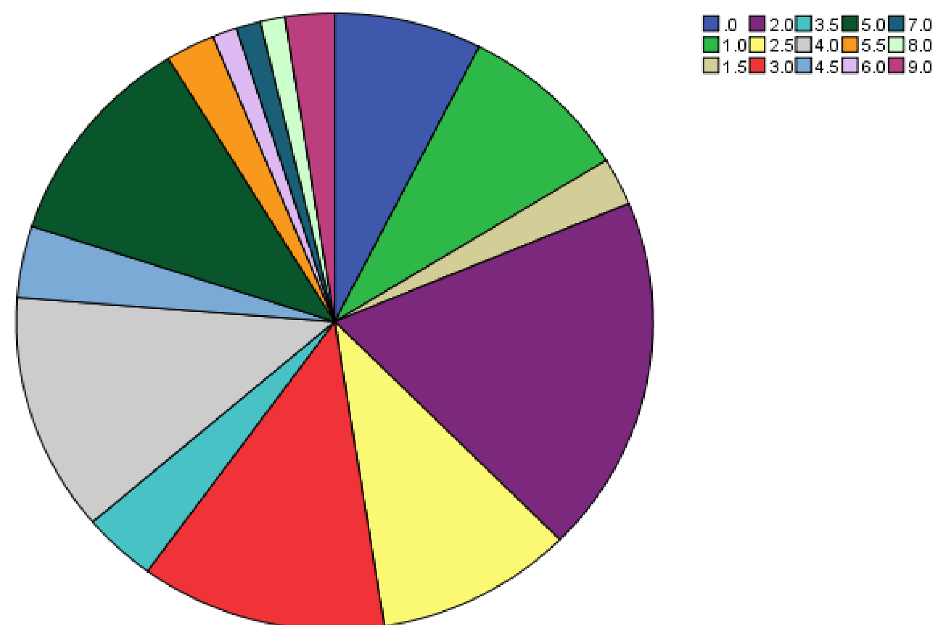
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	feminin	40	50.0	50.0	50.0
	masculin	40	50.0	50.0	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

diferenta de varsta dintre subiect si partener

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	6	7.5	7.5	7.5
	1	7	8.8	8.8	16.2
	1.5	2	2.5	2.5	18.8
	2	15	18.8	18.8	37.5
	2.5	8	10.0	10.0	47.5
	3	10	12.5	12.5	60.0
	3.5	3	3.8	3.8	63.8
	4	10	12.5	12.5	76.2
	4.5	3	3.8	3.8	80.0
	5	9	11.2	11.2	91.2
	5.5	2	2.5	2.5	93.8
	6	1	1.2	1.2	95.0
	7	1	1.2	1.2	96.2
	8	1	1.2	1.2	97.5
	9	2	2.5	2.5	100.0
	Total	80	100.0	100.0	

Anexa 2. ***Alte tabele***

Tabel 1a *Rezultatele descriptive ale lotului de subiecţi*

Vârsta subiectului		Genul subiectului		Vârsta dorită pentru căsătorie		Diferenţa de vârstă dintre parteneri	
Min.	18	F	40 (50%)	Min.	21	Min.	0
Max.	34	M	40 (50%)	Max.	40	Max.	9
Med.	21,787	total	80 (100%)	Med.	26,8	Med.	3,112

Tabel 1b *Rezultatele descriptive ale lotului de subiecţi*

Statut marital		Religia subiectului	
Singur(ă)	38 (47,5%)	Ortodox	48 (60%)
Într-o relaţie	29 (36,2%)	Catolic	28 (35%)
Logodit(ă)	6 (7,5%)	Altele (creştini)	4 (5%)
Căsătorit(ă)	7 (8,8%)		

Tabel 2 Date anunţuri matrimoniale

România		Spania	
Femei	Bărbaţi	Femei	Bărbaţi
37	51	45	48
„Evenimentul zilei”		„Segunda mano”	

Tabel 3 .*Analiză de conţinut a anunţurilor matrimoniale publicate de femei în România şi Spania*

Dimensiuni	Trăsături oferite	F		Trăsături cerute	F	
		S	R		S	R
Atractivitate fizică	Atractivă, simpatică, zâmbitoare, ochi (albaştri/verzi), blondă, feminină, suplă, *grăsuţă*[1], *frumoasă, stilată, elegantă, curată, tânără, brunetă*	62	143	Atractiv, slab, înalt, grăsuţ, sportiv, *stilat, aspect fizic plăcut*	38	25
Statut socio-economic	Educată, studii superioare, cu obligaţii, realizată profesional, interese intelectuale, *divorţată, studii medii*	37	40	Cult, educat, independent economic, fără obligaţii, străin,	25	56
Dedicat familiei	Simţul umorului, tandră, iubire, comunicativă, sensibilă, romantică, pozitivă, sociabilă, serioasă, liniştită, harnică, fără vicii, familistă*, modestă, bun simţ*	67	50	Tandru, romantic, respect, iubire, seriozitate, familist, bun, comunicativ, înţelegere reciprocă, bun prieten, echilibrat, sensibil, protectiv, liniştit, fără vicii, să ofere stabilitate, harnic, frumuseţe interioară, umor, *gospodar, sentimental*	91	72
Fidelitate sexuală	Sinceritate, fidelă, corectă	13	10	Sinceritate, fidelitate, *decent*	33	27

[1] Trăsăturile scrise cursiv sunt specifice doar românilor, celelalte fiind comune.

Tabel 4 *Analiză de conţinut a anunţurilor matrimoniale publicate de bărbaţi în România şi Spania*

Dimensiuni	Trăsături oferite	F		Trăsături cerute	F	
		S	R		S	R
Atractivitate fizică	Atractiv, simpatic, atletic, sportiv, *prezentabil, zâmbitor, îngrijit, înalt*	25	29	Atractivă, simpatică, feminină, suplă, *stilată, frumoasă, tânără*	30	56
Statut socio-economic	Educat, cult, situaţie financiară bună, maşină, locuinţă, realizat profesional, fără obligaţii, *studii superioare, străin, select, generos*	31	93	Străină, cultă, inteligentă, *independentă financiar, fără obligaţii*	33	6
Dedicat familiei	Romantic, tandru, iubire, serios, simţul umorului, înţelegător, găteşte, sociabil, harnic, comunicativ, sensibil, familist, liniştit, respect, *calm, fără vicii, credincios, muncitor, serios*	63	36	Iubire, simţul umorului, bună prietenă, frumuseţe interioară, matură în gândire, serioasă, respect reciproc, stabilă emoţional, tandră, comunicativă, romantică, familistă, bună gospodină, liniştită, *naturaleţe, fără vicii, sensibilă*	52	41
Fidelitate sexuală	Siceritate, fidelitate	11	9	Sinceritate, fidelitate	7	6

Anexa 3
Chestionar F.A.P.

Partea I. Date biografice

1. Vârsta: ______
2. Sex: ______ (M – masculin, F – feminin)
3. Religia: ______
4. Statut marital: (te rugăm, încercuieşte) singur(ă) într-o relaţie logodit(ă) căsatorit(ă) divorţat(ă)

Partea a II-a. Secţiunea evaluativă
1. La ce vârstă ai vrea să te căsătoreşti? ___________________
2. Ce diferenţă de vârstă ai prefera să fie între tine şi soţul/soţia tău/ta? ______________________
   Cine ai prefera să fie mai mare? (te rugăm, încercuieşte) eu soţul/soţia
3. Te rugăm evaluează următorii factori în alegerea unui partener, folosind o scală de la 1 la 9, unde 1 înseamnă deloc important, iar 9 înseamnă extrem de important.

(1) Harnic(ă) şi bună gospodină

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(2) Dispoziţie plăcută

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(3) Sociabilitate

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(4) Nivel educaţional similar

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(5) Rafinament, îngrijire

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(6) Potenţial financiar bun

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(7) Virginitate

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(8) Caracter demn de încredere

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(9) Stabilitate emoţională şi maturitate

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(!0) Dragoste pentru familie şi pentru copii

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(11) Popularitate/faimă sau statut social favorabil

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(12) Aspect fizic plăcut

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(13) Religie asemănătoare / aceeaşi religie

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(14) Ambiţie şi hărnicie

1 2 3 4 5 6 7 8 9

(15) Idei politice similare

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(16) Atracţie reciproca – iubire

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(17) Sănătate

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(18) Educaţie şi inteligenţă

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(19) Sinceritate şi respect

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(20) Înţelegere

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(21) Fidelitate

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(22) Credinţă în Dumnezeu

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(23) Simţul umorului

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

În continuare, te rugăm să apreciezi cât de importanţi sunt următorii factori pentru sexul opus, în alegerea partenerului de lungă durată. Pentru aceasta, foloseşte valori de 1 la 9, unde 1 înseamnă deloc important, iar 9 extrem de important.

(1) Aspectul fizic plăcut

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(2) Iubirea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(3) Inteligenţa

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(4) Sinceritatea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(5) Hărnicia

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(6) Fidelitatea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(7) Starea financiară

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(8) Înţelegerea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(9) Simţul umorului

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(10) Feminitatea /Masculinitatea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(11) Personalitatea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(12) Seriozitatea

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(13) Statutul social

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

(14) Siguranţa şi protecţia

○——○——○——○——○——○——○——○——○
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Îţi mulţumim pentru timpul acordat!

Bibliografie

Brehm, S. S., Kassin, S. M. (1990) *Social Psychology*, Boston, Houghton Mifflin Company

Burmann, C. G., Peláez, F., Sánchez, S. (2002) "Eleccion de pareja estable a través de anuncios de periodico", *Psicothema*, 14(2), 268-273

Buss, D. M. (1989)) „Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses testing in 37 culture", *Behavioral and Brain Sciences*, *12*, 1-49

Buss, D. M. (2003) *The Evolution of Desire. Strategies of Human mating*, Basic Books

Buss, D. M. (2007) "The Evolution of Human Mating", *Acta Psychologica Sinica,* 39, 502-512

Buss, D. M., Barnes, M. (1986) "Preferences in Human mate Selection", *Journal of Personality and Social Psychology,* 50(3), 559-570

Buss, D. M., Shackelford, T. D. (2008) "Attractive Women Want it All: Good Genes, Economic Investment, parenting Proclivities, and Emotional Commitment", *Evolutionary Psychology*, 6(1), 134-146

Canary, D. J., Emmers-Sommer, T. M., Faulkner, S. (1998) *Sex and gender differences in personal relationships*, The Guilford Press, New York

Cunningham, M. R. (1990) "What do women want", *Journal of Personality and Social Psychology*, 22(1), 61-72

Eagly, A.H. (1987) *Sex Differences in Social Behaviour: A Social-Role Interpretation*, Hillsdale, Lawrence Erlbaum Associates

Fitzpatrick, J., Sollie, D. L. (1999) "Unrealistic gendered and relationship-specific beliefs: contributions to investments and commitment in dating relationships", *Journal Of Social and Personal Relationships*, 10, 852-867

Goleman, D. (2007) *Inteligenţa emoţională*, Curtea Veche, Bucureşti

Gray, J. (1998) *Bărbaţii sunt de pe Marte. Femeile sunt de pe Venus*, Ed. Vremea, Bucureşti

Grammer, K., Thornhill, R. (1994) "Human (*Homo sapiens*) Facial Attractiveness and Sexual Selection: The Role of Symmetry and Averageness", *Journal of Comparative Psychology*, 108(1), 233-242

Hatfield, E., Sprecher, S. (1986) *Mirror, mirror: The importance of looks in everyday life*, Albany, State University of New York Press

Hatfield, E., Sprecher, S., Sullivan, Q. (1994) “Mate Selection Preferences: Gender Differences Examined in a National Sample”, *Journal of Personality and Social Psychology,* 66(6), 1074-1080

Hatfield, E., Rapson, R.L. (2000) “Physical attractiveness”, *The Corsini encyclopedia of psychology and behavioral science*, 3, New York: John Willey & Sons, 1203-1205

Jung, C. G. (1994) *Puterea sufletului. Antologie*, Editura Anima, Bucureşti

Karney, B. R., McNulty, J. K., Neff, L. A. (2008) “Beyond Initial Attraction: Physical Attractiveness in Newlywed Marriage”, *Journal of Family Psychology*, 22(1), 135-143

Maccoby, E. E., Jacklin, C. N. (1974) *The Psychology of Sex Differences*, Stanford, Calif., Stanford University Press

Mitrofan, I. (1989) *Cuplul conjugal. Armonie şi dizarmonie*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

Mitrofan, I., Mitrofan, N. (1994) *Elemente de psihologie a cuplului*, Casa de Editură şi Presă “Şansa” S.R.L., Bucureşti

Montoya, M. R. (2007) „Gender Similarities and Differences in Preferences for Specific Body Parts”, *Current Research in Social Psychology,* http://www.uiowa.edu/~grpproc/crisp/crisp.html

Singh, D. (1993) „Adaptive Significance of Female Physical Attractiveness: Role of Waist-to-Hip Ratio”, *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(2), 293-307

Stoica-Constantin, Ana (2008) *Educaţia adulţilor* (Note de curs, L. Terman & C. Miles (1936) *Sex and Personality*, McGraw Hill Book Company, N.Y.), Universitatea A. I. Cuza, Iaşi

Tovée, M. J., Maisey, D.S., Emery, J.L., Cornelissen, P.L. (1999) “Visual cues to female physical attractiveness”, *The Royal Society*, 266, 211-218, London

Turliuc, M. N. (2004) *Psihologia cuplului şi a familiei*, Editura Performantica, Iaşi.